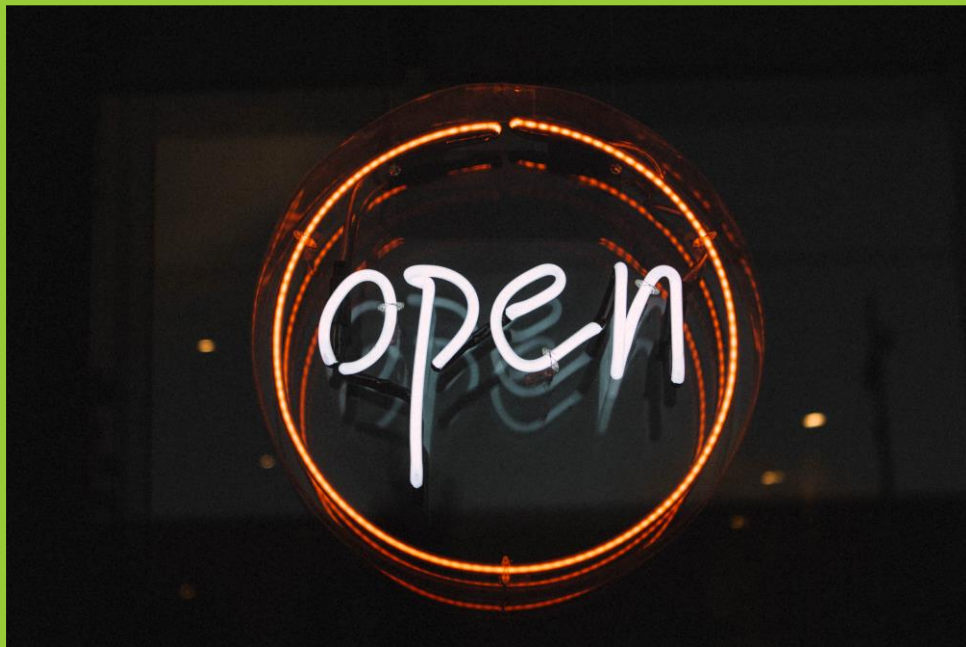

NAAR 100% OPEN ACCESS VOOR NEDERLANDSE ONDERZOEKSPUBLICATIES: ACADEMISCHE BOEKEN

Deelrapport 2 van de Haalbaarheidsstudie 100% Open Access voor Nederlandse
Onderzoekspublicaties; 2021; Maurits van der Graaf, Pleiade Management & Consultancy &
Rob Johnson, Research Consulting

Naar 100% Open Access voor Nederlandse Onderzoekspublicaties: Academische boeken

Opdrachtgever: Vereniging van Nederlandse
Universiteiten (VSNU)

Financier: Ministerie van OCW

Auteurs: Maurits van der Graaf (Pleiade
Management & Consultancy); Rob Johnson
(Research Consulting)

Email: m.vdgraaf@pleiade.nl

Datum rapport: februari 2021

Acknowledgments

De studie werd uitgevoerd onder supervisie van:
Darco Jansen (VSNU), Gerdien Verheuel (OCW),
Daen Smit (OCW), Hans de Jonge (NWO), Hubert
Krekels (UKB), Arjan Schalken (UKBsis), Lieuwe Kool
(NFU), Gert Jan Kraaikamp (SHB), Gilbert Nunen en
Jurre Laven (SURF), Aline Korterink (KNAW),
Jacqueline Mout (NWO-I).

We willen graag de deelnemers aan de interviews en
groepsdiscussies (zie bijlage B) danken voor hun
deelname aan de studie.

Onze speciale dank gaat uit naar Jeroen Sondervan
van de Universiteitsbibliotheek Utrecht voor zijn
waardevolle suggesties en opmerkingen voor dit
rapport.

HAALBAARHEIDSONDERZOEK 100% OPEN ACCESS

Dit deelrapport bevat de resultaten van een onderzoek naar de haalbaarheid van 100% Open Access voor Nederlandse boekpublicaties met de focus op wetenschappelijke monografieën, *edited volumes*, en boekhoofdstukken in *edited volumes*. Het onderzoek heeft zich daarbij vooral beperkt tot publicaties van de hand van auteurs in de Sociale en Geesteswetenschappen. In een ander deelrapport worden de resultaten m.b.t. tijdschriftartikelen gepresenteerd. De resultaten in dit deelrapport zijn gebaseerd op een serie interviews en groepsdiscussies met betrokkenen in Nederland en op interviews met experts in het buitenland en desk research.

OVERTUIGENDE MEERWAARDE OPEN ACCESS BOEKEN

Open Access boeken (OA) hebben gemiddeld 10 keer meer downloads dan niet-OA digitale boeken en krijgen 2,4 keer meer citaties volgens een recente studie naar bijna 4000 boektitels. Andere studies laten zien dat het bereik van gedrukte versies (in termen van aantal verkochte exemplaren) ver achterblijft bij de digitale OA versies (in termen van aantal downloads).

BOEKAUTEURS EN OA

In een internationale enquête onder boekauteurs van zowel OA als non-OA boeken werden een aantal vragen gesteld over hun doelstellingen en motivaties m.b.t. hun boek, en hun toekomstverwachting ten aanzien van Open Access. Als belangrijkste doelstelling voor hun boek werd door alle auteurs een zo groot mogelijk bereik genoemd. De belangrijkste motivaties van OA boekauteurs om OA te publiceren zijn méér lezers, méér citaties, en hun opvatting dat onderzoek OA beschikbaar dient te zijn. Een hoog percentage van alle auteurs dachten overigens dat OA boeken in de perceptie van anderen een lagere kwaliteit zouden hebben. Voor wat betreft hun volgende boek gaf een meerderheid van de OA boekauteurs aan wederom OA te zullen publiceren, terwijl ook een belangrijke minderheid van de non-OA boekauteurs dat aangaf. Tenslotte onderschreef een grote meerderheid van OA boekauteurs en een meerderheid van de non-OA boekauteurs een stelling dat in de toekomst wetenschappelijke boeken (monografieën en edited volumes) Open Access toegankelijk zouden moeten zijn. Slechts een kleine minderheid was het oneens met deze stelling. Uit deze antwoorden kan afgeleid worden dat boekauteurs in het algemeen positief zijn over een Open Access toekomst voor academische boeken, maar dat verdere *awareness raising* over Open Access om weerstanden en percepties over lagere kwaliteit e.d. weg te nemen wenselijk is.

AANTALLEN ACADEMISCHE BOEKEN DOOR NEDERLANDSE AUTEURS

Op basis van in dit rapport verzamelde gegevens worden er jaarlijks ca. 750 wetenschappelijke monografieën en ca. 400 wetenschappelijke *edited volumes* geschreven of verzorgd door Nederlandse auteurs en editors. Op basis van een steekproef wordt het aandeel Nederlandstalige boeken op ca. 35% geschat. Tenslotte worden er naar schatting ca. 6000 wetenschappelijke boekhoofdstukken per jaar door Nederlandse auteurs geschreven. Daarnaast worden er overigens ook nog meer dan 550 boeken en meer dan 1600 boekhoofdstukken jaarlijks gepubliceerd door

onderzoekers die onder vakpublicaties of populaire publicaties kunnen worden gerekend en hier verder buiten beschouwing worden gelaten.

ONDERSCHEID IN MARKTEN VAN BOEKEN DOOR NEDERLANDSE AUTEURS

Op basis van de groepsdiscussies en enkele interviews kunnen de boeken van Nederlandse auteurs op het gebied van Sociale en Geesteswetenschappen en de bijbehorende markten in de volgende drie categorieën worden ingedeeld:

- **Engelstalige boeken:** Peer reviewed publicaties, gericht op academici, en uitgegeven door Internationale uitgevers die zich voor het overgrote deel richten op de internationale bibliotheekmarkt.
- **Nederlandstalige boeken voor academici (geen of beperkte dubbelfunctie):** Uitgegeven door gespecialiseerde uitgevers in Nederland en België: voornamelijk gericht op specialisten in het vakgebied met daarnaast afname door enkele tientallen (Nederlandse) bibliotheken. In veel gevallen zijn er financiële bijdragen nodig om een deel van de productiekosten van het boek op te vangen.
- **Nederlandstalige boeken met dubbelfunctie (academici én algemeen publiek):** Uitgegeven door commerciële uitgevers voor publieksboeken met grote marketing & sales afdelingen en op het brede publiek gerichte distributiekanaal zoals de boekhandels. Dit zijn zogenaamde *trade* boeken, die hier verder buiten de scope van deze studie vallen.

FINANCIERING OA BOEKEN GROOTSTE KNELPUNT

De kosten voor de transitie naar een *pay-to-publish* Open Access publicatiesysteem kunnen als volgt geschat worden: bij gemiddelde publicatiekosten (BPC – Book Processing Charge) van € 10.000 zouden de kosten voor de wetenschappelijke monografieën en edited volumes circa 11,5 miljoen euro per jaar bedragen; bij gemiddelde kosten van € 1500 per boekhoofdstuk komen de kosten daarvan op circa 9 miljoen euro per jaar. Ter vergelijking: het totaal van de boekbudgetten van de Nederlandse universiteitsbibliotheken bedraagt circa 8,7 miljoen euro/jaar. Kortom, de financiering van de transitie naar Open Access van academische boeken en academisch boekhoofdstukken is het belangrijkste knelpunt. Dit knelpunt is des te moeilijker aan te pakken omdat de deelnemers aan de drie groepen stakeholders niet of nauwelijks gebundeld zijn: boekauteurs zijn per definitie individueel, boeken spelen op dit moment geen rol in de gezamenlijke aankopen door het UKB consortium, en het veld van boekuitgevers is zeer omvangrijk.

MEERSPORENSTRATEGIE VOOR DE OA TRANSITIE VAN BOEKEN

De transitie naar Open Access van academische boeken bevindt zich nog in een vroeg stadium. Een meerspoorenstrategie waarbij alle stakeholders worden betrokken en waarbij elk spoor een positieve invloed heeft op het andere spoor zal op termijn kunnen resulteren in een transitie naar OA voor een belangrijk deel van de academische boeken. Deze meerspoorenstrategie dient te bestaan uit:

- **Open Access voor internationale academische boeken:** De Open Access transitie voor boeken richt zich vooral op de inzet van bibliotheekbudgetten voor de financiering van OA boeken op een zodanige wijze dat de distributie van de kosten vergelijkbaar is met de acquisitie van boeken:

een vorm van Diamond Open Access. Deze modellen vereisen honderd tot driehonderd deelnemende bibliotheken om het gewenste kostenniveau per boektitel te bereiken en kunnen daarom alleen werken op een internationale schaal en dus voor de internationale markt gepubliceerde academische boeken. De voortgang van de verschillende Diamond modellen verloopt echter traag, omdat de bereidheid van veel bibliotheken om hieraan deel te nemen moeizaam op gang komt.

- **Open Access voor wetenschappelijke boeken van Nederlandse auteurs en/of editors:**
  - De jaarlijkse productie van monografieën door Nederlandse auteurs (ca. 750 titels) omvat circa 1% van de wereldwijde jaarproductie van academische monografieën (geschat op 86.000). Voor de OA transitie van academische boeken door Nederlandse auteurs biedt het bovengenoemde Diamond spoor – hoe belangrijk ook – daarom vooralsnog weinig soelaas. Daarom beveelt zich voor de academische boeken van Nederlandse auteurs een verdere versterking van een meer op Gold OA gebaseerde route aan. Het recentelijk ingerichte NWO boekenfonds, waaruit circa 50 *Book Processing Charges* (BPC's) voor OA boeken per jaar gefinancierd kunnen worden, is een zeer belangrijke doorbraak voor de OA transitie van academische boeken. Gepleit wordt voor een krachtenbundeling van de Nederlandse stakeholders in deze door deze OA boekenstroom via het NWO fonds te vergroten met andere boekenfondsen en het aldus ontstane corpus van OA boeken te benutten voor *awareness raising* bij boekauteurs én bij instellingen zoals faculteiten Geesteswetenschappen en Sociale wetenschappen. Wanneer de véél grotere impact van OA boeken hierdoor steeds duidelijker wordt, is de verwachting dat er ook meer budgetten vrijgemaakt zullen worden. Tegelijkertijd wordt aanbevolen projecten met uitgevers te starten met het oog op het verlagen van de BPC's voor OA boeken om zo de vereiste investeringen voor de volledige transitie naar OA voor academische boeken in te perken.
  - Naast de bovengenoemde Gold OA route zijn er recent enkele op OA gerichte University Presses van Nederlandse universiteiten opgericht, die voor auteurs van de betreffende universiteiten een alternatief (Diamond) publicatiekanaal voor Open Access academische boeken betekenen en die eveneens zullen bijdragen aan de totstandkoming van een stroom OA boeken door Nederlandse auteurs.
- **Green OA route voor wetenschappelijke boekhoofdstukken:** Boekhoofdstukken in *edited volumes* vallen onder een clausule van de Nederlandse auteurswet (amendement Taverne) die het mogelijk maakt om korte werken van (publieksgefinancierde) wetenschap na een periode vrij toegankelijk te maken. Het Taverne project van de universiteitsbibliotheken verzorgt dit voor auteurs van o.a. boekhoofdstukken, doordat de UB de beschikbaarstelling van het boekhoofdstuk 6 maanden na publicatie op zich neemt. Deze route is het meest aangewezen voor de komende jaren, mede omdat er acties worden ondernomen om deze Green OA route verder te versterken d.m.v. RightsRetention en verkorting van de embargo periode.

AANBEVELINGEN VOOR MOGELIJKE ACTIES

1. Versterk de Gold OA route d.m.v. BPC's voor academische boeken door Nederlandse auteurs door continuering en versteviging van het NWO OA boekenfonds en versterking met fondsen van andere stakeholders.
2. Focus voor wat betreft boekhoofdstukken op de Green route en met name op het gebruik van de Taverne optie.
3. *Awareness raising* onder onderzoekers én onderzoeksinstellingen over de véél grotere impact van OA boeken.
4. Verhoog bedrijfseconomisch inzicht in OA boekproductie met het oog op het verlagen van de BPC.
5. Participeer in Diamond modellen voor de internationale boeken teneinde de internationale OA transitie te bevorderen.

Deze aanbevelingen zijn verder uitgewerkt in paragraaf 6.11 van dit rapport.

MANAGEMENT SUMMARY

FEASIBILITY STUDY 100% OPEN ACCESS

This report contains the results of a study into the feasibility of 100% Open Access for Dutch book publications with the focus on monographs, edited volumes, and book chapters in edited volumes, especially in the domain of Social Sciences and Humanities. The results on journal articles are presented in another report. The results in this report are based on a series of interviews and group discussions with stakeholders in the Netherlands, on interviews with experts abroad and on desk research.

ADDED VALUE OF OA BOOKS

A recent study shows that OA books have on average 10 times more downloads than non-OA digital books and receive 2.4 times more citations. According to other studies, the range of printed versions (in terms of number of copies sold) lags far behind the digital OA versions (in terms of number of downloads).

BOOK AUTHORS AND OA

In an international survey among book authors of both OA and non-OA books, a number of questions were asked about their goals and motivations with regard to their book, and future expectations with regard to Open Access. A high percentage of all authors cited the greatest possible reach as the main goal for their book. The main motivations of OA book authors to publish OA are more readers, more citations, and their belief that research should be OA available. All authors thought that OA books might have a lower quality in the perception of others. Regarding their next book, a majority of the OA book authors indicated that they would again publish OA, while a significant minority of the non-OA book authors also indicated this. Finally, a large majority of OA book authors and a majority of non-OA book authors agreed with a statement posing that in the future scientific books (monographs and edited volumes) should be Open Access accessible. Only a small minority disagreed with this statement. These answers indicate that book authors are generally positive about an Open Access future for academic books, but that further awareness raising about Open Access is desirable in order to remove resistance and perceptions about lower quality.

NUMBER OF ACADEMIC BOOKS BY DUTCH AUTHORS

Based on the data collected in this report, approximately 750 monographs and approximately 400 edited volumes are written or edited by Dutch authors and editors each year. Based on a sample, the share of Dutch-language books is estimated at approximately 35%. Finally, an estimated 6000 book chapters are written by Dutch authors per year. These numbers relate to scientific publications: in addition, Dutch academics publish more than 550 books and more than 1600 book chapters that fall under the categories professional or popular publications, which are out of scope for this study.

DIFFERENT MARKETS FOR DIFFERENT BOOKS BY DUTCH AUTHORS

Based on the group discussions and some interviews, the books of Dutch authors in the domain of Social Sciences and Humanities and their markets can be divided into the following three categories:

- **English-language books:** peer-reviewed publications, aimed at peers in the discipline, and published by international publishers, mostly aimed at the (international) library market.
- **Dutch-language books for academics (no or limited dual function):** published by specialized publishers in the Netherlands and Belgium: mainly aimed at specialists in the field, but also at several dozens of (Dutch) libraries. In many cases, financial contributions are required to publish the book.
- **Dutch-language books with a dual function (academics and general public):** published by commercial publishers for public books with large marketing & sales departments and distribution channels aimed at the general public, such as bookstores. These are so-called trade books and out of scope for this study.

FINANCING OA BOOKS BIGGEST OBSTACLE

In a pay-to-publish Open Access publication system the costs could be estimated as follows: with an average publication costs (BPC - Book Processing Charge) of € 10,000, the costs for the publication of the scientific monographs and edited volumes by Dutch authors and editors would amount to approximately 11,5 million euro per year; with an average cost of € 1,500 per book chapter, these costs would amount to approximately 9 million euro per year. By way of comparison: the total book budget of the Dutch university libraries is approximately 8.7 million euros/year. In short, financing the transition to OA of academic books and academic book chapters is the main obstacle. This obstacle is all the more difficult to tackle because the participants in the three stakeholder groups are fragmented: book authors are by definition individuals, books do not currently play a role in the UKB consortium, and academic book publishing is spread over many large and small publishers.

MULTI-TRACK STRATEGY FOR THE OA TRANSITION FOR BOOKS

The transition to Open Access for academic books is still in its early stages. A multi-track strategy in which all stakeholders are involved and in which each track has a positive influence on the other track may eventually result in a transition to OA for a significant part of the academic books. This multi-track strategy should consist of:

- **OA route for international academic books:** The OA route focuses mainly on the use of library budgets to finance OA books in such a way that the distribution of costs is comparable to the acquisition of books. These Diamond models require hundred to three hundreds of participating libraries to achieve the desired cost level per book title and can therefore only work on an international scale and thus for academic books published for the international market. However, the progress of the different Diamond models has been slow because the willingness of academic libraries to participate in these models is progressing sluggish.
- **OA route for books by Dutch authors:**
  - The annual production of monographs by Dutch authors (approx. 750 titles) comprises approximately 1% of the worldwide annual production of monographs (estimated at 86,000). Therefore, the aforementioned Diamond OA route - however important it may be - offers little relief for the OA transition of academic books by Dutch authors. That is

why we recommend a reinforcement of the Gold route for the academic books of Dutch authors. The recently established NWO book fund for BPC's, from which approximately 50 OA books per year can be financed, is a very important breakthrough for the OA transition of academic books. We propose to build on this breakthrough by expanding this OA book production through the NWO fund with other book funds and using the resulting corpus of OA books thus created to raise awareness among book authors and institutions such as the Faculties of Humanities and Social Sciences. When as a result the much greater impact of OA books will become increasingly clear, it is expected that this will lead to the release of more budgets. At the same time, it is recommended to start projects with publishers with a view to lowering BPCs for OA books in order to limit the investment required for the full transition to OA for academic books.

- In addition to this Gold OA route, a few University Presses focused on Open Access have been recently set-up by Dutch Universities. This means an alternative (Diamond) publication channel for academic OA books for authors at these universities, which will add to the stream of Open Access books by Dutch authors.
- **Green OA route for book chapters:** Book chapters in edited volumes fall under a clause in the Dutch copyright law (the Taverne clause), which makes it possible to make short, publicly funded, scientific publications freely available after a short period. The Taverne project by Dutch university libraries handles this for authors of book chapters: the university library will ensure the free availability of the publication 6 months after its publications. This route appears to be the most appropriate for the coming years, the more so because of the actions presently undertaken to strengthen the Green OA route by means of RightsRetention and shortening of the embargo period.

RECOMMENDATIONS FOR POSSIBLE ACTIONS

1. Strengthen the Gold route by means of BPCs for academic books by Dutch authors through continuation of the NWO OA book fund and reinforcement with funds from other stakeholders.
2. Focus on the Green route, especially the Taverne option, with regard to book chapters.
3. Raise awareness among researchers and research institutions about the much greater impact of OA books.
4. Increase the insight into the economics of the OA book production with a view to lowering the BPC.
5. Participate in Diamond models with regard to international academic books in order to stimulate the international OA transition.

These recommendations are further elaborated in section 6.11 of this report.

INHOUD

Management samenvatting	3
Management summary	7
1. Inleiding	12
2. Opzet studie	13
3. Situatie academische boeken	14
3.1 Belang boeken in publicatieculturen van de verschillende disciplines	15
3.2 Aantallen.....	15
4. Open Access voor boeken.....	19
4.1 Businesscase voor OA	19
4.2 Drempels voor OA boeken bij distributiekanaalen	19
4.3 Leesgedrag en publicatiegedrag	19
4.4 Attitude boekauteurs t.o.v. OA.....	20
4.5 Beperkte rol bibliotheekconsortia bij Open Access boeken	21
4.6 NWO Open Access boekenfonds	22
5. Academische boeken door Nederlandse auteurs en bijbehorende markten	23
5.1 Inleiding.....	23
5.2 Gold, Diamond en Green routes voor boeken	24
5.2.1 Gold route.....	24
5.2.3 Diamond route.....	24
5.2.3 Green route.....	25
5.3 Engelstalige boeken – internationale bibliotheekmarkt	26
5.4 Nederlandstalige academische boeken	27
5.5 Boekhoofdstukken en het Taverne project	28
6. Conclusies	29
6.1 Overtuigende meerwaarde OA boeken	29
6.2 Boekauteurs en OA.....	29
6.3 Aantallen academische boeken door Nederlandse auteurs	29
6.4 Onderscheid in markten van boeken door Nederlandse auteurs	29
6.5 Financiering OA boeken grootste knelpunt	30

6.6 Ontzorgen boekauteurs à la tijdschriftartikelen niet goed mogelijk	30
6.7 Meersporenstrategie voor de OA transitie van boeken	31
6.8 Diamond spoor voor internationale academische boeken	31
6.9 Gold spoor d.m.v. BPC's voor OA boeken van Nederlandse auteurs	31
6.10 Green spoor voor boekhoofdstukken.....	32
6.11 Aanbevelingen voor mogelijke acties	32
Bijlage A: Businessmodellen voor OA boeken.....	35
A1. Businessmodelllen voor OA boeken	35
A2. OA boeken door University presses – het tome project	37
A3. Focus op de kosten (Sustainable History Monograph Pilot)	38
Bijlage B: Overzicht respondenten	39
Bijlage C: Gebruikte bronnen	40
Tabel 1: Overzicht publicatieculturen per vakgebied (Bosman & Kramer, 2019).....	15
Tabel 2 Rol boeken in subdisciplines Geesteswetenschappen (<i>Onderzoek Publicatieculturen Sociale en Geesteswetenschappen</i> , 2016).....	15
Tabel 3 Overzicht boeken in 2019 door Nederlandse auteurs (NARCIS)	17
Tabel 4 Overzicht boekhoofdstukken door Nederlandse auteurs; NARCIS	18
Tabel 5: Overzicht OA informatie op uitgevers sites.....	25
Figuur 1 Gemiddeld jaarlijks aantal boeken van universitaire auteurs/3 jaarperiode; KUOZ cijfers....	16
Figuur 2 Gemiddeld jaarlijks aantal edited volumes door universitaire editors/ 3 jaarperiode; KUOZ 17	
Figuur 3 Gemiddeld jaarlijks aantal boekhoofdstukken door universitaire auteurs per 3 jaar periode; KUOZ cijfers	18
Figuur 4 Schets elementen boekproductie op basis van SHMP	38

1. INLEIDING

Het Nederlandse Open Access beleid is deels geschoeid op het motto 'goud waar het kan, groen waar het moet'. Deze voorkeur voor de Gold route is ingegeven door de visie dat een bestendig OA publicatiesysteem een transitie naar een *pay-to-publish* publicatiesysteem inhoudt, in tegenstelling tot het traditionele *pay-to-read* systeem.

Het Nederlandse beleid m.b.t. Open Access heeft zich tot nog toe voornamelijk gefocust op wetenschappelijke tijdschriftartikelen. Aangejaagd door de ambities van het regeringsbeleid hebben de betrokken stakeholders in de afgelopen jaren veel werk verzet, waardoor Nederland inmiddels een koploperspositie inneemt.

Het nationale Open Access beleid richt zich in principe op alle onderzoekspublicaties door Nederlandse onderzoekers. Het beleid voor andere publicatievormen dan artikelen is echter nog maar in beperkte mate ontwikkeld en geïmplementeerd. In dit onderzoek is daarom een speciale aandacht besteed aan de onderzoeksoutput van onderzoekers in de Sociale en Geesteswetenschappen (SSH), die o.m. de resultaten van hun onderzoek veelal in boekvorm publiceren. De resultaten van dit onderdeel van haalbaarheidsstudie worden gepresenteerd in dit deelrapport.

Het onderzoek is uitgevoerd door Maurits van der Graaf van Pleiade Management & Consultancy en Rob Johnson van Research Consulting onder supervisie van een begeleidingscommissie bestaande uit: Darco Jansen (VSNU), Gerdien Verheuvél (OCW), Hans de Jonge (NWO), Hubert Krekels (UKB), Arjan Schalken (UKBsis), Lieuwe Kool (NFU), Gert Jan Kraaikamp (SHB), Gilbert Nunen en Jurre Laven (SURF), Aline Korterink (KNAW), Jacqueline Mout (NWO-I).

2. OPZET STUDIE

Voor het onderdeel van de haalbaarheidsstudie met betrekking tot Open Access boeken werden de volgende methoden ingezet:

- Interviews met vertegenwoordigers van stakeholders en buitenlandse experts.
- Groepsdiscussies en enkele interviews gefocust op publicaties in de Sociale en Geesteswetenschappen (SSH) met wetenschappers zelf en vertegenwoordigers van bibliotheken en andere stakeholders, aangevuld met een groepsdiscussie en een interview gefocust op SSH boeken met uitgevers.
- Interviews met buitenlandse consortia die eveneens Open Access nastreven
- Desk research.

Bijlage A geeft een overzicht van de deelnemers aan de groepsdiscussies en/of de interviews.

De studie is gefocust op monografieën en *edited volumes*, die onder de wetenschappelijke publicaties worden gerekend. In het tekstkader staan definities voor deze boeksoorten weergegeven. Het is belangrijk op te merken dat er ook monografieën en *edited volumes* zijn, die onder vakpublicaties of populaire publicaties worden gerekend. De haalbaarheid van Open Access voor andere typen academische boeken zoals handboeken of studieboeken (*text books*) werd niet bestudeerd, hetgeen een zekere beperking van de studie betekent: het onderscheid tussen de verschillende soorten academische boeken is niet altijd goed te maken, terwijl ook in diverse statistieken het onderscheid niet altijd gemaakt wordt. Tenslotte moet worden opgemerkt dat er ook wetenschappelijke monografieën en *edited volumes* soms worden aangeschaft door studenten in het kader van hun studie, waardoor het onderscheid enigszins vervaagt (en de wenselijkheid van Open Access nog eens geïllustreerd wordt).

Definitie afspraken wetenschappelijk onderzoek; VSNU 25-11-2020:

- **Boek:** betreft meestal een eenmalige zelfstandige publicatie over een beperkt aantal onderwerpen (monografie, al dan niet uitgegeven in meerdere volumes), waarvan de volledige inhoud geschreven is door dezelfde auteur(s); meestal met een ISBN nummer. [In de bijbehorende voetnoot wordt gesteld dat dissertaties en uitgegeven. Inaugurale redes onder een andere categorie vallen, maar dat de definitie verder ruim moet worden opgevat.
- **Boekdeel:** een deel van een boek (meestal met een ISBN nummer) waarvan tenminste sommige hoofdstukken geschreven zijn door andere auteurs dan enkel redactieleden.

Researchers perspective on the purpose and value of the monograph (Clark & Hill, 2020)

: survey results 2019; Cambridge University press and Oxford University press:

- **Monograph:** A scholarly or highly specialised work on a single argument or theme, for subject specialist rather than a general audience.
- **Scholarly edition:** A work that presents an authoritative the annotated and/or edited version of a primary text.
- **Textbook:** A core text used for studying and teaching.

Wikipedia: An edited volume or edited collection is a collection of scholarly or scientific chapters written by different authors.

Radboud University Library: An edited book is a book with chapters written by different authors. For the book as a whole one or more editors are responsible.

In het rapport worden enkele termen en uitdrukkingen gebruikt, die hieronder toegelicht worden:

- Gold: Gold OA houdt in dat de publicatie door de uitgever OA gepubliceerd wordt op basis van betaling van de publicerende partij.
- Diamond: Diamond OA – ook wel gesponsord OA genoemd – houdt in dat de publicatie door de uitgever OA gepubliceerd wordt en de kosten daarvan gedragen worden door sponsors.
- Green: Dit betreft Open Access beschikbaarstelling buiten de uitgever om d.m.v. een repository van ofwel het betreffende artikel in de gepubliceerde versie (Version of Record) ofwel het manuscript na peer review, het zogenaamde Author Accepted manuscript (AAM).
- BPC's: voluit *book processing charges* – de publicatiekosten voor een Open Access boek.

3. SITUATIE ACADEMISCHE BOEKEN

3.1 BELANG BOEKEN IN PUBLICATIECULTUREN VAN DE VERSCHILLENDE DISCIPLINES

Publicatietype	Levens- en Biomedische wetenschappen	Natuur- en Technische wetenschappen	Sociale wetenschappen	Geesteswetenschappen
Artikelen	86%	62%	57%	41%
Conference papers/ abstracts	1%	19%	4%	6%
Boekhoofdstukken	3%	5%	15%	28%
Boeken	<1%	1%	4%	7%

Tabel 1: Overzicht publicatieculturen per vakgebied (Bosman & Kramer, 2019)

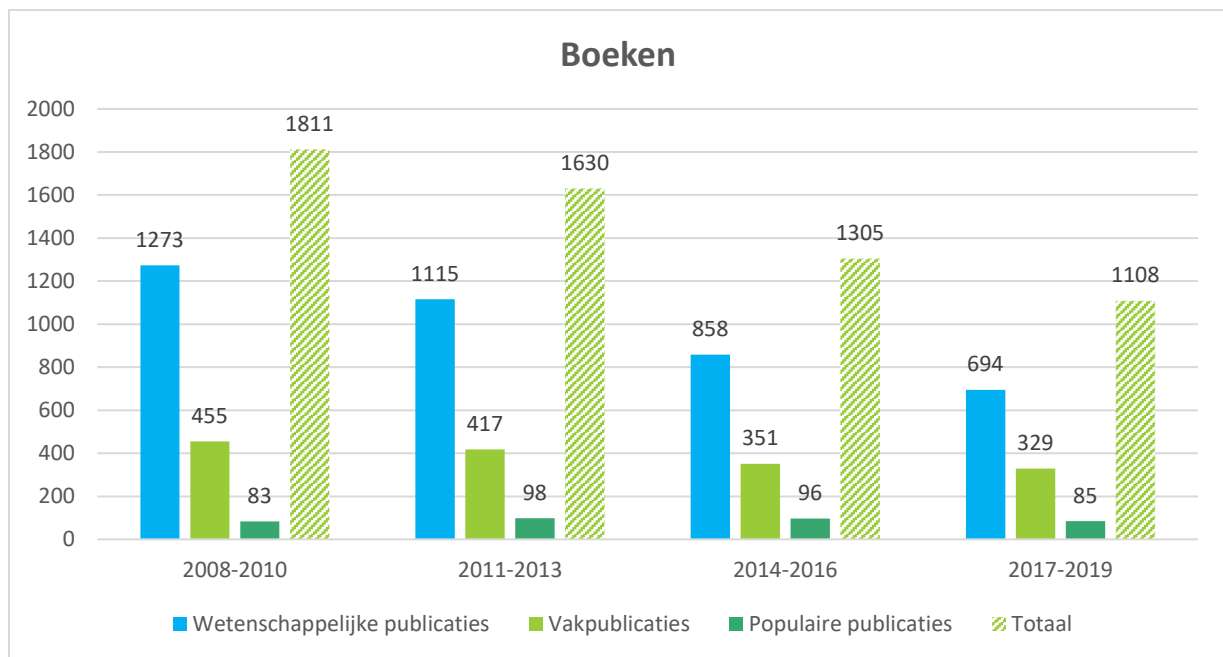
Overzicht rol boeken in 21 subdisciplines Geesteswetenschappen	Ja	Deels	Nee
Boeken belangrijke publicatievorm (alleen subdisciplines Geesteswetenschappen)	19		2

Tabel 2 Rol boeken in subdisciplines Geesteswetenschappen (*Onderzoek Publicatieculturen Sociale en Geesteswetenschappen*, 2016)

Tabel 1 presenteert de resultaten van een kwantitatieve studie naar het aantal publicatietypen per discipline. Duidelijk is dat boeken en boekhoofdstukken met name een belangrijke rol spelen voor de Sociale en Geesteswetenschappen (SSH). Dit wordt nader geïllustreerd door de resultaten van een ander onderzoek gepresenteerd in tabel 2: hieruit blijkt dat boeken een belangrijke rol spelen bij vrijwel alle subdisciplines binnen de Geesteswetenschappen. Daarnaast dient opgemerkt te worden dat SSH onderzoek zich in een aantal gevallen niet alleen richt op de academische vakgenoten, maar ook op een breder niet-academisch lezerspubliek (zie ook paragraaf 5.1).

3.2 AANTALLEN

- **Ca. 86.000 monografieën per jaar wereldwijd:** Wereldwijd wordt geschat dat er jaarlijks ongeveer 86.000 academische monografieën verschijnen, een aantal dat over de jaren heen vrij stabiel is. In 2018 zijn ± 4000 OA monografieën verschenen met het voorbehoud dat alleen de monografieën met een DOI in dit cijfer zijn opgenomen. Dit leidt tot de ruwe schatting van ongeveer 4% van de monografieën die tegenwoordig Open Access worden gepubliceerd (Grimme, S. et al., 2019). Voor de *edited volumes* zijn geen getallen gevonden met betrekking tot de internationale jaarproductie.

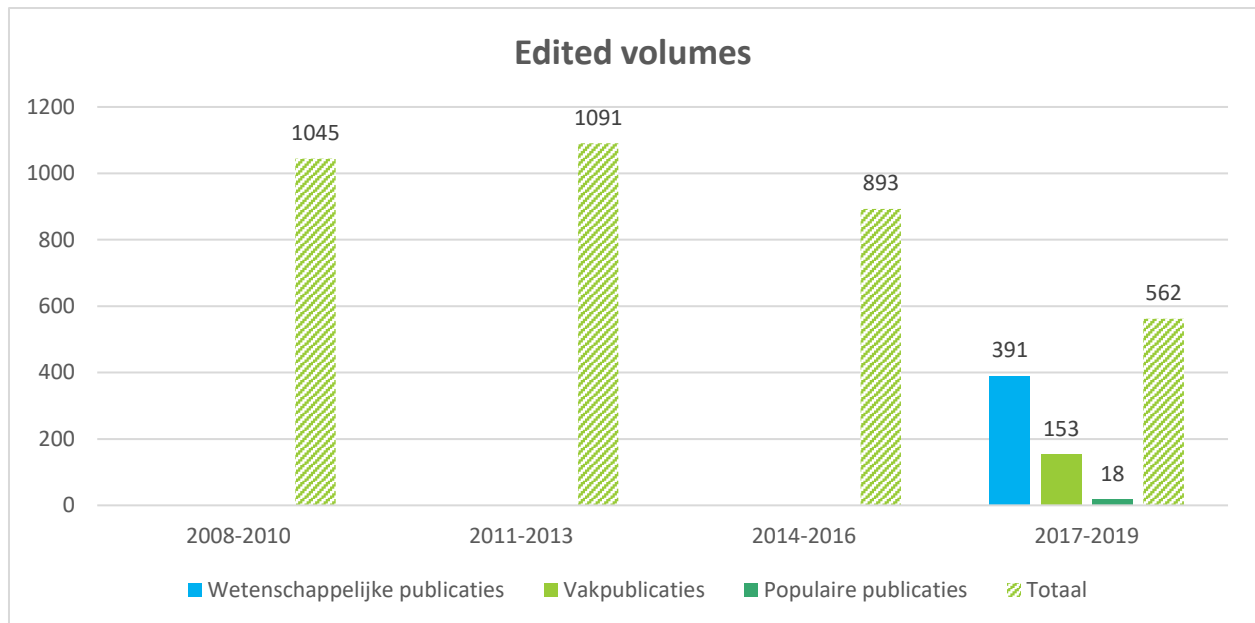

Figuur 1 Gemiddeld jaarlijks aantal boeken van universitaire auteurs per 3 jaar periode; KUOZ cijfers

- **Ca. 750 wetenschappelijke monografieën per jaar door Nederlandse auteurs:** In een publicatie over het aantal monografieën komen Ferwerda e.a. op een schatting van het aantal monografieën op circa 700 door auteurs van de Nederlandse universiteiten (Ferwerda et al., 2019). Zij maakten daarbij gebruik van de KUOZ cijfers tot en met 2017¹. Voor deze studie zijn deze cijfers inclusief de cijfers van 2018 en 2019 opnieuw geanalyseerd. De cijfers zijn ingedeeld in periodes van 3 jaar omdat in de laatste drie jaar er een wijziging in rapportage heeft plaatsgevonden m.b.t. de *edited volumes* (zie verderop). Figuur 1 laat het volgende zien:
  - Er is een gestage daling zichtbaar in de laatste 12 jaar in het aantal boeken door universitaire auteurs
  - In de periode 2017-2019 zijn er per jaar gemiddeld circa 700 wetenschappelijke boeken/monografieën door Nederlandse universitaire auteurs gepubliceerd. Daarnaast zijn er ruim 400 andere boekpublicaties (vakpublicaties en populaire publicaties) per jaar gepubliceerd.
  - Ferwerda e.a. merken op dat de KNAW instituten (niet in de KUOZ getallen opgenomen) jaarlijks circa 45 academische monografieën produceren.
  - Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat Nederlandse auteurs jaarlijks circa 750 academische monografieën publiceren.

¹ KUZO: Kengetallen Universitair Onderzoek; [VSNUL](http://www.vsnul.nl)

Figuur 2 Gemiddeld jaarlijks aantal edited volumes door universitaire editors per 3 jaar periode; KUOZ cijfers

- Ca. 400 wetenschappelijke *edited volumes* door Nederlandse universitaire editors:** Figuur 2 presenteert de KUOZ getallen voor de boekpublicaties door universitaire editors, ingedeeld in periodes van 3 jaar: vóór 2017 werden de *edited volumes* allen onder wetenschappelijke publicaties gerubriceerd, met ingang van 2017 wordt er een onderscheid gemaakt tussen wetenschappelijke publicaties, vakpublicaties en populaire publicaties. Uit figuur 2 zijn de volgende conclusies af te leiden:

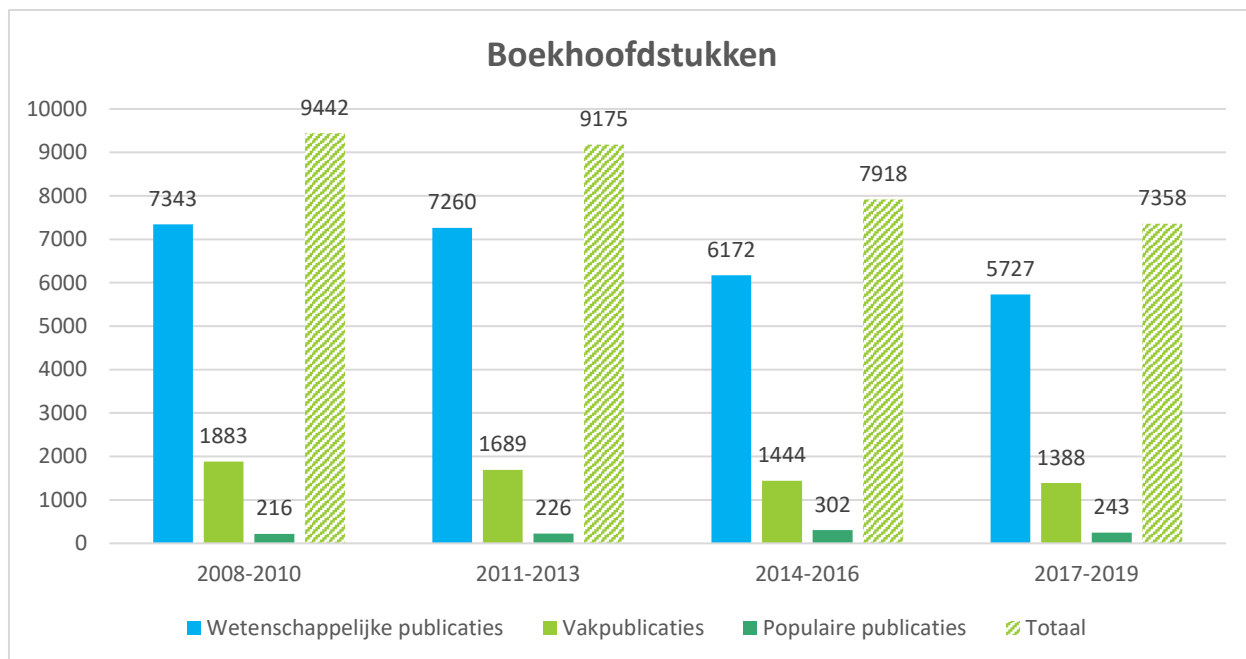
  - Ook het aantal door Nederlandse universitaire editors verzorgde boekpublicaties loopt terug in de laatste 10 jaar.
  - Er zijn in de periode 2017-2019 circa 400 wetenschappelijke *edited volumes* per jaar door Nederlandse universitaire editors verzorgd. Daarnaast zijn er nog jaarlijks circa 150 tot 170 boekpublicaties door Nederlandse universitaire editors verzorgd, die tot de vakpublicaties of populaire publicaties gerekend worden.

- Boeken door auteurs van buitenuniversitaire instellingen:** Uit de gegevens van NARCIS (zie tabel 4) kan afgeleid worden dat ca. 10% van de academische boeken door auteurs of editors van buitenuniversitaire instellingen worden gepubliceerd, waarbij het niet bekend is welk type boeken dit betreft en onder welke categorie publicaties (wetenschappelijk, vak- of populair) deze vallen. Bij de wetenschappelijke monografieën hebben Ferwerda e.a. daarvoor een correctie aangebracht; voor een dergelijke correctie voor de wetenschappelijke edited volumes zijn er echter onvoldoende gegevens beschikbaar.

Boekpublicaties in NARCIS (2019)	Boeken
Universiteiten en universitaire medische centra	88%
Hogescholen, NWO-I, KNAW	10%
Overige publieke instellingen	2%

Tabel 3 Overzicht boeken in 2019 door Nederlandse auteurs (NARCIS)

- Ca. 35% van de academische boeken Nederlandstalig:** Op basis van een steekproef van 405 boeken in Narcis uit 2020 wordt het aandeel Nederlandstalige boeken op ca. 35% geschat.

Figuur 3 Gemiddeld jaarlijks aantal boekhoofdstukken door universitaire auteurs per 3 jaar periode; KUOZ cijfers

- **Ca. 6000 wetenschappelijke boekhoofdstukken in edited volumes:** Figuur 3 presenteert de KUOZ getallen voor de boekhoofdstukken door universitaire auteurs. De cijfers zijn ingedeeld in periodes van 3 jaar. Uit figuur 3 zijn de volgende conclusies af te leiden:
  - Het aantal door universitaire auteurs gepubliceerde boekhoofdstukken neemt in het laatste decennium af.
  - Er worden in de periode 2017-2019 circa 5700 wetenschappelijke boekhoofdstukken per jaar gepubliceerd door universitaire auteurs. Daarnaast worden jaarlijks er ruim 1600 boekhoofdstukken in vakpublicaties of populaire publicaties gepubliceerd.
  - Auteurs van buitenuniversitaire instellingen publiceren ook boekhoofdstukken. Volgens NARCIS betreft dit in 2019 8% van alle boekhoofdstukken die in NARCIS zijn opgenomen. De verdeling van deze hoofdstukken over de categorieën wetenschappelijke, vak- of populaire publicaties is niet bekend.
  - Op grond van het bovenstaande wordt voor deze studie wordt 6000 als geschat aantal jaarlijks gepubliceerde wetenschappelijke boekhoofdstukken aangehouden.

Boekhoofdstukken in NARCIS (2019)	Boekhoofdstukken
Universiteiten en universitaire medische centra	92%
Hogescholen, NWO-I, KNAW	7%
Overige publieke instellingen	1%

Tabel 4 Overzicht boekhoofdstukken door Nederlandse auteurs; NARCIS

4. OPEN ACCESS VOOR BOEKEN

4.1 MEERWAARDE OA BOEKEN

- **Méér en wijder gebruik:**
  - Een vergelijking in gebruik van OA en non-OA monografieën en *edited volumes* van 3934 titels, waarvan 281 OA, levert de volgende conclusies op:
    - OA boeken hebben een hogere diversiteit van geografisch gebruik (Pyne et al., 2020). Snijder komt op basis van een andere dataset tot dezelfde conclusie (Snijder, 2019).
    - OA boeken hebben gemiddeld 10 keer meer downloads dan niet-OA boeken en krijgen 2,4 keer meer citaties. Dit geldt voor elk type boek in elke discipline, ook in de SSH disciplines (Pyne et al., 2020).
  - Vergelijkingen tussen het aantal downloads van een OA versie en de verkoop van de gedrukte versie van dezelfde titels tonen een verschil aan van een factor 6 (Potter, P. & Watkinson, C., 2020)] tot een factor 165 (*Statistics UCL OA Books*, 2020).
- **Textmining:** Toenemend belang van *textmining* en *artificial intelligence* technieken in met name de humaniora, waarvoor Open Access van digitale content als voorwaarde kan worden gezien (Penier et al., 2020).

4.2 DREMPELS VOOR OA BOEKEN BIJ DISTRIBUTIEKANALEN

Een belangrijk obstakel in de traditionele distributiekanaalen voor Open Access boeken is het ontbreken van een financiële prikkel. Daarom past de opname van OA boeken niet goed in het business model van commerciële boekenplatforms (zoals de Library Service platforms van ProQuest, EBSCO) en zijn er mede om die reden alternatieve distributiekanaalen opgezet: OAPEN Library [met volledige tekst van OA-monografieën] en DOAB [Directory of Open Access Books met metadata van OA-monografieën] (Grimme, S. et al., 2019).

4.3 LEESGEDRAG EN PUBLICATIEGEDRAG

Een enquête onder 4984 wetenschappers in het SSH domein (Clark & Hill, 2020) toont de belangrijke plaats van monografieën in dit domein zien:

- Meer dan 90% van de respondenten vindt dat monografieën een zeer belangrijke plaats innemen in de totale wetenschappelijke kennis van hun discipline. Een vergelijkbaar percentage vindt dat voor tijdschriftartikelen.
- Qua leestijd besteden zij ongeveer evenveel tijd aan monografieën als aan tijdschriftartikelen. Daarbij blijkt dat een grote meerderheid in de meeste gevallen een of meerdere hoofdstukken van een monografieën leest, terwijl een minderheid aangeeft meestal de hele monografie te lezen.
- Ook vinden 80% van deze wetenschappers het belangrijk om zelf een monografie te publiceren. Dit percentage is 87% voor tijdschriftartikelen.

4.4 ATTITUDE BOEKAUTEURS T.O.V. OA

Een recente enquête onder 2542 auteurs van OA én non-OA boeken heeft de volgende resultaten (Ros Pyne et al., 2019):

- **Auteurs OA boeken versus non-OA boeken:** Auteurs die reeds een OA boek hadden geschreven, waren er erg enthousiast erover. Auteurs die nog niet eerder een OA boek hadden geschreven, waren minder positief over onder andere Gold OA voor boeken en hergebruik van hun werk.
- **Perceptie lagere kwaliteit OA boeken:** Alle auteurs dachten dat OA boeken in de perceptie van anderen een lagere kwaliteit zouden hebben. Senior researchers waren gemiddeld wat meer sceptisch over OA boeken in vergelijking met *early-career* en *mid-career* researchers.
- **Print:** Een grote meerderheid van de auteurs hecht aan een gedrukte uitgave van hun boek naast een elektronische uitgave.
- **Hergebruik:** Een groot deel van de boekauteurs heeft bezwaren tegen commercieel hergebruik en tegen aanpassingen van hun werk zonder hun toestemming. Daarentegen wordt *text mining* wel acceptabel gevonden. Het rapport merkt op dat de *non-derivative* (ND) CC-licentie vrij algemeen geaccepteerd is voor een SSH werk, maar dat *non-commercial* (NC) CC-licentie meer omstreden is onder auteurs.
- **Financiering belangrijk knelpunt:** Meer dan de helft van de boekauteurs hadden geen financier buiten de eigen instelling en konden een Book Processing Charge (BPC) niet betalen. Echter, een belangrijk percentage van de auteurs was ook niet bereid om te betalen vanwege principiële bezwaren tegen BPC's met o.a. argumenten over ongelijkheid en winsten van uitgevers. Uiteindelijk gaven veel auteurs aan dat zij hun boeken OA zouden publiceren wanneer er voldoende financiering was.
- **Doelstellingen boekauteurs:** Alle boekauteurs (van OA en non-OA boeken) gaven als belangrijkste doelstellingen van hun boek de volgende redenen op: (1) het bereiken van een zo groot mogelijke groep; (2) het stimuleren van discussie en gebruik van het eigen werk en (3) het bereiken van studenten. Ook wordt het bereiken van beleidsmakers vaak genoemd door met name SSH wetenschappers. Een klein percentage (7%) geeft inkomsten uit royalty's op als doelstelling. Wanneer de OA- en non-OA boekauteurs met elkaar worden vergeleken, dan scoort de eerste doelstelling (bereik van een zo groot mogelijke groep) voor OA boekauteurs nóg hoger.
- **Keuze voor OA:** De OA-boekauteurs gaven als belangrijkste motivaties voor hun keuze voor het OA publiceren van hun boek: (1) overtuiging dat OA publicaties meer gelezen worden; (2) de opvatting dat onderzoek OA beschikbaar dient te zijn; (3) overtuiging dat OA publicaties meer geciteerd worden.
- **Reputatie van de uitgever:** In de praktijk blijkt de reputatie van de uitgever de belangrijkste beslisfactor in de keuze waar het boek te laten publiceren. Dit geldt zowel voor non-OA boekauteurs als (in iets mindere mate) voor OA boekauteurs. Andere, minder belangrijke beslisfactoren zijn een goede eerdere ervaring met de uitgever en een goede ervaring met de redacteur.
- **Volgende boek of boekhoofdstuk:** De deelnemers aan de enquête werd eveneens een aantal vragen voorgelegd over hun mogelijke volgende boek of boekhoofdstuk. Een grote meerderheid van de auteurs van OA boeken gaf aan dat het waarschijnlijk was dat zij hun volgende boek OA zouden publiceren. Van de auteurs van non-OA boeken gaf een minderheid (37%) aan OA na te

streven, een vergelijkbaar percentage was hierover onzeker, terwijl een minderheid (27%) dit onwaarschijnlijk acht. Voor boekhoofdstukken – waarbij zowel OA publiceren via de uitgever als OA beschikbaarstelling via een repository werden bevraagd – waren deze percentages vergelijkbaar.

- **Toekomst = Open Access?:** Tenslotte werden de respondenten gevraagd te reageren op de stelling: ‘Alle toekomstige wetenschappelijke boeken (monografieën, *edited volumes*) zouden via Open Access toegankelijk moeten zijn’. De meerderheid van OA boekauteurs (81%) en van non-OA boekauteurs (55%) waren het met de stelling eens. Slechts kleine minderheden van zowel de OA boekauteurs (7%) als van de non-OA boekauteurs (19%) waren het niet met deze stelling eens.

4.5 BEPERKTE ROL BIBLIOTHEEKCONSORTIA BIJ OPEN ACCESS BOEKEN

Voor deze studie werden vertegenwoordigers van zes buitenlandse consortia die actief zijn op het gebied van OA uitgebreid geïnterviewd. Ook de rol van consortia op het gebied van boeken en Open Access werd besproken:

- **Meeste consortia geen rol bij e-books:** De meeste van de geïnterviewde consortia ondernamen geen acties op het gebied van Open Access voor boeken. Hiervoor brachten de respondenten de volgende argumenten naar voren: (1) het consortium heeft sowieso geen bemoeienis met e-book pakketten (2) boeken werden gezien als een publicatietype met veel grotere onderlinge verschillen dan tijdschriftartikelen (3) consortiumdeelnemers zouden dat meer als iets voor de instellingen zelf zien en (4) BPC's werden door enkele respondenten als onbetaalbaar gezien.
- **Enkele consortia met een beperkte rol:** Enkele consortia ondernamen wel actie of overwogen deze. Daarbij gaat het om het volgende:
  - Met andere stakeholders verbeteringen nastreven wat betreft infrastructuur en discovery van OA boeken
  - Onderzoek naar de mogelijkheden om op nationaal niveau te onderhandelen over rechten om afbeeldingen te gebruiken voor OA boeken
  - In samenwerking met andere stakeholders (genoemd werden COPIM en OPERAS) financieringsmodellen ontwikkelen.
- **UKB consortium:** Ook het UKB consortium speelt geen rol van betekenis bij de acquisitie van elektronische boeken. De acquisitie van elektronische of gedrukte boeken wordt vrijwel geheel uitgevoerd door de afzonderlijke universiteitsbibliotheken, die hieraan in het totaal circa 8.7 miljoen euro per jaar besteden (waarvan ruim 60% aan e-books).

Geïnterviewde consortia:

- UNIT – Noorwegen
- Jisc – Verenigd Koninkrijk
- KEMÖ & AT2OA-project – Oostenrijk
- FinElib – Finland
- BIBSAM – Zweden
- DEAL – Duitsland

4.6 NWO OPEN ACCESS BOEKENFONDS

NWO beleid t.a.v. boeken en boekhoofdstukken voor calls gepubliceerd vanaf 1-1-2021

(en in de praktijk van toepassing voor publicaties die verschijnen vanaf 2022)

- **Academisch:** geldt voor publicaties primair gericht op een academisch lezerspubliek (dus niet voor publicaties die mede gericht zijn op een breed, niet-academisch lezerspubliek, zgn. *trade books*)
- **Gold:** direct OA publiceren van een monografie of *edited volume*. Te financieren door fonds NWO (maximaal € 10.000 per boek)
- **Licentie:** CC-BY-ND(-NC); ook CC-BY-SA mogelijk.

NWO heeft al vanaf 2009 een Open Access beleid: dit startte met een aanbeveling om OA te publiceren en werd in 2015 omgevormd tot een verplichting om OA publiceren. Voor de NWO grants die vanaf 2021 worden toegekend zijn nieuwe, Plan S complementaire beleidslijnen geformuleerd. Artikelen en boekhoofdstukken die voortkomen uit een NWO gesubsidieerd onderzoek *immediate* Open Access gepubliceerd dienen OA beschikbaar gesteld te worden via Green OA of Gold OA. In het laatste geval kunnen eventuele publicatiekosten uit de NWO grant gefinancierd worden.

NWO heeft daarnaast ook beleidslijnen geformuleerd voor OA boeken² (zie ook kader). Vanaf de zomer van 2020 heeft NWO een OA boekenfonds opgezet van een half miljoen euro per jaar om het OA publiceren van boeken door NWO *grant holders* mogelijk te maken. Voor het fonds geldt de volgende procedure: men kan een aanvraag indienen wanneer er een peer reviewed manuscript gereed is en de productie van het boek kan gaan starten. Dit is dus een beperkte window in de totstandkoming van een boek. NWO werkt op dit gebied met een tiental uitgevers samen in binnen- en buitenland, die zijn geïnformeerd over dit boekenfonds. Met dit fonds kunnen naar verwachting circa 50 OA boeken per jaar gerealiseerd worden.

---

² COAlition S heeft zelf het formuleren van beleid op het gebied van boeken enkele jaren voor zich uit geschoven.

5. ACADEMISCHE BOEKEN DOOR NEDERLANDSE AUTEURS EN BIJBEHORENDE MARKTEN

5.1 INLEIDING

Op basis van de groepsdiscussies over dit onderwerp en enkele interviews kunnen de boeken van Nederlandse SSH auteurs en de bijbehorende markten in de volgende drie categorieën worden ingedeeld:

- **Engelstalige boeken:** peer reviewed publicaties, gericht op academici, en uitgegeven door Internationale uitgevers die zich voor het overgrote deel richten op de internationale bibliotheekmarkt.
- **Nederlandstalige boeken voor academici (geen of beperkte dubbelfunctie):** uitgegeven door gespecialiseerde uitgevers in Nederland en België: voornamelijk gericht op specialisten in het vakgebied met daarnaast afname door enkele tientallen (Nederlandse) bibliotheken. In veel gevallen zijn er financiële bijdragen nodig om een deel van de productiekosten van het boek op te vangen.
- **Nederlandstalige boeken met dubbelfunctie (academici én algemeen publiek):** uitgegeven door commerciële uitgevers voor publiksboeken met grote marketing & sales afdelingen en op het brede publiek gerichte distributiekkanalen zoals de boekhandels. Dit zijn zogenaamde *trade* boeken, die hier verder buiten de scope van deze studie vallen.

De aan de groepsdiscussies deelnemende uitgevers bevestigen dit onderscheid: de markt voor publiksboeken heeft geheel andere distributiekkanalen dan de academische boeken gericht op de bibliotheekmarkt met o.a. andere metadata, andere kanalen (boekhandel) et cetera. Academische boeken worden wel door particulieren aangeschaft, maar via de website van de uitgever of via Amazon, maar niet of zeer zelden via de boekhandel.

E.e.a. dient gezien te worden tegen de achtergrond van de ontwikkelingen rond het businessmodel voor het uitgeven van academische boeken. Een deelnemer aan de discussie met de uitgevers merkte op dat zij Open Access als een kans ziet: de oplagen van academische boeken op de internationale markt lopen al jarenlang terug en de bibliotheekbudgetten verschuiven naar tijdschriften. Het wordt steeds moeilijker om de exploitatie van een uitgave rond te krijgen. Het businessmodel voor het uitgeven van monografieën implodeert of is misschien zelfs al geïmplodeerd. Met als gevolg dat auteurs straks geen uitgever meer kunnen vinden voor hun geplande boek. Open Access kan hier mogelijk een oplossing bieden.

Hieronder worden eerst de verschillende OA routes besproken en vervolgens de twee relevante markten voor boeken van Nederlandse auteurs nader beschouwd.

5.2 GOLD, DIAMOND EN GREEN ROUTES VOOR BOEKEN

5.2.1 GOLD ROUTE

GOLD D.M.V. HET HYBRIDE BUSINESS MODEL EN BOOK PROCESSING CHARGES (BPC'S)

- **Digitale OA versie naast verkoop gedrukte versie (BPC en print):** Dit model komt vaak voor: de elektronische uitgave wordt OA verspreid (gefinancierd door een BPC – *Book Processing Charge*), de gedrukte uitgave wordt verkocht. Een veelgehoord argument daarbij is dat de OA digitale versie van een academisch boek de verkoop van de gedrukte versie niet zou schaden en soms zelfs tot meer verkoop zou kunnen leiden. Het Tome project heeft zeer recentelijk gegevens hierover opgeleverd die laten zien dat er geen of nauwelijks effect is op de verkoop van vergelijkbare boeken met en zonder OA digitale versie³ (Potter, P. & Watkinson, C., 2020).
- **Hoogte Book Processing Charges:** De op een aantal uitgeversites weergegeven *listprices* voor BPC's (zie tabel 5) variëren van € 5000 - € 13.000; daarbij wordt overigens altijd aangegeven dat de werkelijke BPC afhankelijk is van de dikte en complexiteit van het uit te geven werk.
- **Publicatiekosten boekhoofdstukken:** Enkele uitgevers geven ook *listprices* op hun site aan voor publicatiekosten van een OA boekhoofdstuk: dit varieert van € 990 tot € 2170.

5.2.2 DIAMOND ROUTE

- **Diamond voor OA boeken:** De bovengenoemde COPIM studie behandelt de businessmodellen voor het uitgeven van Open Access boeken en beschrijft het voorkomen ervan bij 67 uitgeverijen, voornamelijk Universiteit Presses in de USA en UK. Hieronder volgt een door het rapport gehanteerde indeling voor de business modellen (zie ook bijlage A) met enkele voorbeelden:
  - 1) *Earned revenue:* De uitgever verricht diensten of verkoopt items om de OA boekuitgaven te financieren. Een voorbeeld van een op dit Freemium businessmodel gerichte uitgeverij is het Franse [Open Edition](#) (het bij paragraaf 5.2.1 genoemde model met een BPC en verkoop van gedrukte exemplaren is overigens ook een *earned revenue* model)
  - 2) *Embedded institutional support:* De OA uitgaven worden gefinancierd door een instelling, zoals een bibliotheek, een universiteit of een vereniging. Dit kan ook gebeuren door *in kind* support. Nederlandse voorbeelden hiervan zijn [TU Delft Open](#), dat o.a. boekuitgaven verzorgt van de hand van medewerkers van de faculteit Bouwkunde, en de recent gestarte [University of Groningen Press](#). De in oprichting zijnde [Radboud University Press](#) overweegt ook boekuitgaven te publiceren.
  - 3) *Consortial models:* Een groep van stakeholders financieren uitgever(s) voor het publiceren van OA boeken. In de praktijk zijn dit vooral bibliotheken (zie hieronder).
  - 4) *Third party subsidies:* Subsidies voor OA uitgaven worden verleend door externe stakeholders.

---

³ Deze gegevens laten overigens ook zien dat het aantal downloads van de digitale OA versies een factor 6 hoger ligt dan de verkoop van de gedrukte versies.

- **Diamond modellen voor bibliotheken:** Voor de internationale bibliotheekmarkt zijn er verschillende *consortial* Diamond modellen geïmplementeerd of in ontwikkeling. Het idee is dat de bibliotheken vanuit hun acquisitiebudgetten voor een met de aanschaf van een boek vergelijkbare prijs door middel van deze modellen OA uitgaven sponsoren. Dit kan door memberships (zoals de Open Library of the Humanities toepast bij tijdschriften) of door een intermediair (Knowledge Unlatched). Het vereist echter een deelname van enkele honderden bibliotheken, terwijl het 'free-rider' probleem op de loer ligt.

5.2.3 GREEN ROUTE

Er lijken grote obstakels bij het breed implementeren van een Green OA optie voor monografieën in de weg te staan:

- Bij de productie van een boek ontstaan er forse verschillen tussen het ingediende manuscript (SMUR – submitted manuscript under review), het Author Accepted Manuscript (na het review en het *developmental editing* proces, waarbij de redacteur van de uitgever een belangrijke rol speelt) en de uiteindelijke Version of Record. Voor lezers zouden deze verschillen verwarrend kunnen zijn, terwijl auteurs naar verwachting niet happig zouden zijn om deze verschillen te laten zien.
- De meeste uitgevers staan de Green route niet toe voor de Version of Record (VoR) en niet of pas na een ruime embargo periode voor de Author Accepted Manuscript (AAM), zie tabel 5.

Monographs or edited volumes	BPC	Green
Internationaal		
Cambridge University Press	£9.500	alleen SMUR (submitted manuscript under review); AAM of VoR: maximaal 1 hoofdstuk na 6 maanden
Oxford University Press	geen listprice	Vergelijkbaar met CUP; hoofdstuk met 24 maanden embargo
Brill	€ 8.500	niet toegestaan (alleen binnen eigen instituut na 12 maanden)
	hoofdstuk: 990 euro	AAM toegestaan
Taylor & Francis/Routledge	geen listprice	geen informatie
	hoofdstuk: 1625 dollar	AAM na embargo van 18 maanden (voor SSH)
SpringerNature	€ 13.000	AAM, na 24 maanden, max 10%
	hoofdstuk: 2170 euro	AAM, na 24 maanden
De Gruyter	€ 7.000	geen informatie
John Benjamins	5000 tot 8000 euro	geen informatie
Leiden University Press	geen listprice	geen informatie
Amsterdam University Press	€ 7.500	AAM, geen embargo
Brepols	geen listprice	geen informatie
Nederlands, academisch		
Verloren	geen informatie	geen informatie
Boom/Eleven International Publ	geen listprice	VoR na 6 maanden
Ars Acqui	geen informatie	geen informatie
SDU	geen informatie	geen informatie

Tabel 5: Overzicht OA informatie op uitgevers sites

5.3 ENGELSTALIGE BOEKEN – INTERNATIONALE BIBLIOTHEEKMARKT

- **Meerderheid van de boeken door Nederlandse auteurs zijn Engelstalig:** De meerderheid van de 750 monografieën en 400 *edited volumes* door Nederlandse auteurs zijn Engelstalig en dus gericht op de internationale bibliotheekmarkt. Nederlandstalige boeken daarentegen beperken zich voornamelijk tot twee disciplines: Nederlandse geschiedenis en Neerlandistiek (zie verder paragraaf 5.4).
- **Gold route:**
  - **BPC's:** De Nederlandse uitgevers die aan de groepsdiscussies deelnamen bieden allen de mogelijkheid tot het publiceren van een OA boek door middel van de financiering van een BPC. Deze uitgevers vonden een bedrag van € 10.000 als richtprijs een redelijke inschatting, waarbij opgemerkt werd dat er wel uitschieters naar boven zijn voor ingewikkelde boeken met veel afbeeldingen et cetera. In de groepsdiscussies met onder andere onderzoekers werd opgemerkt dat de financiering door het recent opgerichte NWO boekenfonds een goede mogelijkheid biedt, maar dat veel onderzoekers in de Geesteswetenschappen worden gefinancierd via de eerste geldstroom. Deze onderzoekers binnen de universiteiten beschikken over het algemeen over zeer beperkte financiële middelen. Niettemin zijn er volgens deze deelnemers toch wel budgetten waaruit deze onderzoekers kunnen putten, al gaat het vaak om kleinere bedragen dan een BPC van € 10.000.
  - **Sterke daling printverkopen maakt het hybride businessmodel moeilijk houdbaar:** Volgens de aan de groepsdiscussies deelnemende uitgevers heeft de COVID crisis een enorm negatief effect gehad op de verkoop van gedrukte boeken aan bibliotheken met als gevolg een verdere verschuiving richting verkoop van ebooks. De verwachting is dat deze versnelling van de al bestaande trend zich verder zal doorzetten. Op basis van deze observatie kan dus getwijfeld worden aan de houdbaarheid op termijn van het in paragraaf 5.2.1 geschetste hybride businessmodel in de internationale bibliotheekmarkt.
- **Diamond route:**
  - **Diamond modellen met bibliotheken:** In het interview met Martin Eve – medeoprichter van Open Library of Humanities – stelde deze dat de ervaring van OHL is dat er ongeveer 300 bibliotheken over de hele wereld bereid zijn om deel te nemen aan membership-achtige constructies van Diamond modellen⁴. Er zijn honderd tot drie honderd bibliotheken nodig is om een OA boek te financieren met een bijdrage per bibliotheek, die vergelijkbaar is met de traditionele aanschafprijzen van een boek. Hieruit kunnen twee conclusies getrokken worden: (1) de Diamond businessmodellen die proberen acquisitiebudgetten van bibliotheken in te zetten voor de financiering van OA boeken zijn uitsluitend van toepassing voor de internationale boekenmarkt gezien het grote aantal bibliotheken dat hiervoor nodig is; (2) de OA transitie die met dit type modellen

---

⁴ Reden voor hem om een nieuw model te ontwikkelen waarmee OA boeken worden gefinancierd door de verkoop van pakketten van boeken uit de backlist (zie voetnoot in bijlage A over de Central European University Press).

bewerkstelligd kan worden, kan worden hangt af van het aantal hieraan deelnemende bibliotheken en de bereidheid voor deelname komt slechts moeizaam op gang.

- **Recente/nieuwe OA publicatiekanalen d.m.v. University Presses/library publishing:** In Nederland zijn er enkele op puur Open Access gerichte University Presses (TU Delft Open, de recent gestarte University of Groningen Press en de in oprichting zijnde Radboud University Press), die boeken (gaan) uitgeven. Daarnaast is er de Leiden University Press, die binnen haar portfolio ook Open Access uitgaven verzorgt⁵. Deze uitgeverijen worden geheel of gedeeltelijk gesponsord door de betreffende universiteit en vormen dus publicatiekanalen voor OA boeken van Nederlandse auteurs.
- **Green route:** De aan de groepsdiscussies deelnemende uitgevers zagen weinig in een Green optie voor boeken:
  - Aangegeven werd dat de meeste verkoop van boeken geschiedt in een periode van drie jaar na publicatie. Echter, meerdere gesprekspartners geven aan dat de beperkte verkoop daarna nog steeds een belangrijke financiële bijdrage levert aan de omzet. Zelfs een embargoperiode van drie jaar voor een Green optie werd door deze uitgevers als onwenselijk gezien vanwege het verwachte negatieve effect op de verkoop.
  - AUP geeft aan gestopt te zijn met *delayed* Open Access voor boeken: dit gaf grote problemen in de distributie via de diverse boekplatformen en juridische problemen qua copyright in de colofon van het boek.
  - Daarnaast werd opgemerkt dat als enkele Nederlandse uitgevers een Green optie mogelijk zouden accepteren, dit zeker niet zou gelden voor buitenlandse uitgevers. Bij een eventuele verplichting zou dit aantal publicatiekanalen voor Nederlandse auteurs kunnen beperken.

5.4 NEDERLANDSTALIGE ACADEMISCHE BOEKEN

Dit type boeken bevindt zich voornamelijk op het domein van Geschiedenis en Neerlandistiek⁶. De marktsituatie hiervan kan op grond van de input van de deelnemers aan het onderzoek als volgt worden geschetst:

- **Aandeel bibliotheken beperkt:** Het aandeel van bibliotheken in de Nederlandse markt in de verkoop van deze Nederlandstalige academische boeken is zeer beperkt. Het gaat om enkele tientallen bibliotheken, naast honderdtallen particulieren. Dit gegeven wijst erop dat een Diamond model vanuit bibliotheken voor de OA transitie van deze boeken niet haalbaar is.
- **Doelgroepen:** De bovengenoemde particuliere afnemers kunnen ingedeeld worden in twee groepen: een publiek van academici en een publiek van andere onderzoekers buiten academia⁷.

---

⁵ De Amsterdam University Press is sinds enkele jaren geheel losgekoppeld van de Universiteit van Amsterdam.

⁶ Boeken in de Rechtswetenschappen zijn in de discussies en interviews niet aan bod gekomen. Voor deze boeken is te verwachten dat de markt zich ook uitstrekt tot professionals in deze sector.

⁷ De grotere groep van cultureel geïnteresseerden wordt voornamelijk bediend door uitgevers van publieksboeken.

- **Auteurs:** Auteurs van Nederlandstalige academische boeken op het gebied van geschiedenis kunnen ingedeeld worden in drie categorieën: onderzoekers werkzaam bij universiteiten of onderzoeksinstituten, onderzoekers die niet instellingsgebonden zijn maar wel geschoold in het onderwerp en ‘amateur’ onderzoekers die in veel gevallen uitstekende monografieën schrijven. Bij de aan instellingen verbonden wetenschappers wordt overigens een duidelijke behoefte gesignaleerd aan een digitale uitgave.
- **Financiering:** Er zijn een veertigtal cultuurfondsen die uitgaven van monografieën subsidiëren. Het gaat dan voornamelijk om uitgaven op het gebied van Nederlandse (kunst-)geschiedenis. De uitgever in kwestie schrijft vaak meerdere fondsen aan voor (meerdere) bijdragen van enkele duizenden euro’s teneinde de exploitatie rond te krijgen.
- **Gold route misschien mogelijk via cultuurfondsen:** Naast het bovengenoemde NWO boekenfonds, ligt er een kans bij de genoemde cultuurfondsen. Het meest belangrijke fonds is het Prins Bernhard Cultuurfonds. Dit fonds heeft bijvoorbeeld als eis dat er tenminste een oplage van 1000 exemplaren moet worden gedrukt omdat publieksbereik een belangrijk argument is voor de toekenning van de subsidie. Een benadering van dit fonds om te wijzen op het belang van Open Access van deze uitgaven en het grote bereik van OA uitgaven zou dit fonds mogelijk kunnen beïnvloeden in hun criteria voor toekenning. Vanzelfsprekend geldt het ook voor andere cultuurfondsen.
- **Recente/nieuwe OA publicatiekanalen d.m.v. University Presses/library publishing:** Ook de in paragraaf 5.3 genoemde op OA gerichte University Presses vormen een mogelijk publicatiekanaal voor Nederlandstalige academische boeken.

5.5 BOEKHOOFDSTUKKEN EN HET TAVERNE PROJECT

Met ingang van 1 juli 2015 is de Auteurswet aangepast op basis van een amendement van het kamerlid Taverne. Korte wetenschappelijke werken, waarvoor het onderzoek geheel of gedeeltelijk op kosten van de Nederlandse overheid heeft plaatsgevonden, mogen na verloop van een redelijke termijn door de auteur in Open Access geplaatst worden (zie tekstkader voor de wettekst). Dit geldt voor alle auteurs van het ‘kort werk van wetenschap’. De universiteitsbibliotheken hebben deze wetswijziging aangegrepen om het project Taverne op te zetten onder de slogan ‘you share, we take care’. Daarbij is ‘kort werk van wetenschap’ gedefinieerd als een tijdschriftartikel, congresbijdrage of een boekhoofdstuk en ‘redelijke termijn na de eerste openbaarmaking’ als zes maanden. Dit betekent dat de Version of Record gedeponeerd kan worden in het institutionele repository. Het betreft het toegankelijk maken van het document, maar zonder CC BY licentie. De UB’s handelen deze openbaarmaking af en zullen de kosten van een eventuele door uitgevers aan te spannen rechtszaak gezamenlijk dragen. Op moment van schrijven wordt er in het kader van de evaluatie van de wet Auteurscontractenrecht gepleit voor een versterking van de Taverne clause met als doel de embargoperiode terug te brengen tot nul. Het project Taverne inmiddels geleid tot meer publieke beschikbaarstelling van o.a. boekhoofdstukken (Schalken, A., 2019).

Artikel 25fa Auteurswet (Amendement Taverne)

De maker van een kort werk van wetenschap waarvoor het onderzoek geheel of gedeeltelijk met Nederlandse publieke middelen is bekostigd, heeft het recht om dat werk na verloop van een redelijke termijn na de eerste openbaarmaking ervan, om niet beschikbaar te stellen voor het publiek, mits de bron van de eerste openbaarmaking daarbij op duidelijke wijze wordt vermeld.

6. CONCLUSIES⁸

6.1 OVERTUIGENDE MEERWAARDE OA BOEKEN

Open Access boeken (OA) hebben gemiddeld 10 keer meer downloads dan niet-OA digitale boeken en krijgen 2,4 keer meer citaties volgens een recente studie naar bijna 4000 boektitels. Andere studies laten zien dat het bereik van gedrukte versies (in termen van aantal verkochte exemplaren) ver achterblijft bij de digitale OA versies (in termen van aantal downloads).

6.2 BOEKAUTEURS EN OA

In een internationale enquête onder boekauteurs van zowel OA als non-OA boeken werden een aantal vragen gesteld over hun doelstellingen, motivaties en toekomstverwachting ten aanzien van Open Access. Als belangrijkste doelstelling voor hun boek werd door alle auteurs een zo groot mogelijk bereik genoemd. De belangrijkste motivaties van OA boekauteurs om OA te publiceren zijn méér lezers, méér citaties, en hun opvatting dat onderzoek OA beschikbaar dient te zijn. een hoog percentage van álle auteurs dachten overigens dat OA boeken in de perceptie van anderen een lagere kwaliteit zouden hebben. Voor wat betreft hun volgende boek gaf een meerderheid van de OA boekauteurs aan wederom OA te zullen publiceren, terwijl ook een belangrijke minderheid van de non-OA boekauteurs dat aangaf. Tenslotte onderschreef een grote meerderheid van OA boekauteurs en een meerderheid van de non-OA boekauteurs een stelling dat in de toekomst van wetenschappelijke boeken (monografieën en edited volumes) Open Access toegankelijk zouden moeten zijn. Slechts een kleine minderheid was het oneens met deze stelling. Uit deze antwoorden kan afgeleid worden dat boekauteurs in het algemeen positief zijn over een Open Access toekomst voor academische boeken, maar dat verdere *awareness raising* over Open Access om weerstanden en percepties over lagere kwaliteit e.d. weg te nemen wenselijk is.

6.3 AANTALLEN ACADEMISCHE BOEKEN DOOR NEDERLANDSE AUTEURS

Op basis van in dit rapport verzamelde gegevens worden er jaarlijks ca. 750 wetenschappelijke monografieën en ca. 400 wetenschappelijke *edited volumes* geschreven of verzorgd door Nederlandse auteurs en editors. Op basis van een steekproef wordt het aandeel Nederlandstalige boeken op ca. 35% geschat. Tenslotte worden er naar schatting ca. 6000 wetenschappelijke boekhoofdstukken per jaar door Nederlandse auteurs geschreven. Daarnaast worden er overigens ook nog meer dan 550 boeken en meer dan 1600 boekhoofdstukken jaarlijks gepubliceerd door onderzoekers die onder vakpublicaties of populaire publicaties kunnen worden gerekend en hier verder buiten beschouwing worden gelaten.

6.4 ONDERSCHIED IN MARKTEN VAN BOEKEN DOOR NEDERLANDSE AUTEURS

---

⁸ Dit hoofdstuk overlapt deels met de management samenvatting. De niet-identieke paragrafen zijn 6.6., 6.7. 6.9 en 6.11

Op basis van de groepsdiscussies en enkele interviews kunnen de boeken van Nederlandse auteurs op het gebied van Sociale en Geesteswetenschappen en de bijbehorende markten in de volgende drie categorieën worden ingedeeld:

- **Engelstalige boeken:** peer reviewed publicaties, gericht op academici, en uitgegeven door Internationale uitgevers die zich voor het overgrote deel richten op de internationale bibliotheekmarkt.
- **Nederlandstalige boeken voor academici (geen of beperkte dubbelfunctie):** uitgegeven door gespecialiseerde uitgevers in Nederland en België: voornamelijk gericht op specialisten in het vakgebied met daarnaast afname door enkele tientallen (Nederlandse) bibliotheken. In veel gevallen zijn er financiële bijdragen nodig om een deel van de productiekosten van het boek op te vangen.
- **Nederlandstalige boeken met dubbelfunctie (academici én algemeen publiek):** uitgegeven door commerciële uitgevers voor publieksboeken met grote marketing & sales afdelingen en op het brede publiek gerichte distributiekanaal zoals de boekhandels. Dit zijn zogenaamde *trade* boeken, die hier verder buiten de scope van deze studie vallen.

6.5 FINANCIERING OA BOEKEN GROOTSTE KNELPUNT

De kosten voor de transitie naar een *pay-to-publish* Open Access publicatiesysteem kunnen als volgt geschat worden: bij gemiddelde publicatiekosten (BPC – Book Processing Charge) van € 10.000 zouden de kosten voor de wetenschappelijke monografieën en edited volumes circa 11,5 miljoen euro per jaar bedragen; bij gemiddelde kosten van € 1500 per boekhoofdstuk komen de kosten daarvan op circa 9 miljoen euro per jaar. Ter vergelijking: het totaal van de boekbudgetten van de Nederlandse universiteitsbibliotheken bedraagt circa 8,7 miljoen euro/jaar. Kortom, de financiering van de transitie naar Open Access van academische boeken en academisch boekhoofdstukken is het belangrijkste knelpunt. Dit knelpunt is des te moeilijker aan te pakken omdat de deelnemers aan de drie groepen stakeholders niet of nauwelijks gebundeld zijn: boekauteurs zijn per definitie individueel, boeken spelen op dit moment geen rol in de gezamenlijke aankopen door het UKB consortium, en het veld van boekuitgevers is zeer omvangrijk.

6.6 ONTZORGEN BOEKAUTEURS À LA TIJDSCHRIFTARTIKELN NIET GOED MOGELIJK

- Bij de transitie naar OA hebben de VSNU/NFU instellingen ervoor gekozen om zoveel mogelijk de auteurs van tijdschriftartikelen te ontzorgen. Dit gebeurt d.m.v. overeenkomsten met uitgevers met workflows voor het indienen van artikelen (Gold/Hybrid OA) én door ondersteuning bij deponeren in het institutionele repository (Green OA). Daardoor is de transitie naar OA voor tijdschriftartikelen voor een belangrijk deel een zaak geworden tussen de academische organisaties en onderzoeksfinanciers aan de ene kant en uitgevers aan de andere kant. Het proces wordt vergemakkelijkt doordat veel tijdschriftpakketten door consortia van bibliotheken worden ingekocht én dat er voor uitgevers in de praktijk bewezen, robuuste OA business modellen voor tijdschriften zijn.
- De situatie wat betreft OA boeken is aanmerkelijk anders: ontzorgen van de boekauteur is vanwege de aard van het publicatieproces nauwelijks mogelijk, er is (tot nog toe) geen of

nauwelijks een rol voor consortia en voor uitgevers is zijn de OA businessmodellen (m.u.v. het BPC-model) nog niet uitontwikkeld.

6.7 MEERSPORENSTRATEGIE VOOR DE OA TRANSITIE VAN BOEKEN

De transitie naar Open Access van academische boeken bevindt zich nog in een vroeg stadium. Een meersporenstrategie waarbij alle stakeholders worden betrokken en waarbij elk spoor een positieve invloed heeft op het andere spoor zal op termijn kunnen resulteren in een transitie naar OA voor een belangrijk deel van de academische boeken. Waarschijnlijk zullen er uitzonderingen blijven: boeken die gebruik maken van afbeeldingen e.d., waarop copyright van derde partijen rust, én de zogenaamde *trade* boeken, academische boeken die óók voor een breed publiek geschreven zijn. Deze meersporenstrategie dient te bestaan uit:

- Gold en Diamond voor monografieën en voor *edited volumes* als geheel, omdat teveel obstakels een ruime toepassing voor monografieën (en voor *edited volumes* als geheel) van het derde mogelijke spoor, Green OA, in de weg staan.
- Voor boekhoofdstukken in *edited volumes* geschreven door Nederlandse auteur staat daarentegen de Green route wél open via de Taverne optie, terwijl er daarnaast ook enkele Gold opties zijn.

6.8 DIAMOND SPOOR VOOR INTERNATIONALE ACADEMISCHE BOEKEN

Het Diamond spoor richt vooral zich op de inzet van bibliotheekbudgetten voor de financiering van OA boeken op een zodanige wijze dat de distributie van de kosten vergelijkbaar is met de acquisitie van boeken. Deze Diamond modellen vereisen honderd tot driehonderd deelnemende bibliotheken om het gewenste kostenniveau per boektitel te bereiken en kunnen daarom alleen werken op een internationale schaal en dus voor de internationale markt gepubliceerde academische boeken. De voortgang van de verschillende Diamond modellen verloopt echter traag, omdat de bereidheid van veel bibliotheken om hieraan deel te nemen moeizaam op gang komt.

6.9 GOLD SPOOR D.M.V. BPC'S VOOR OA BOEKEN VAN NEDERLANDSE AUTEURS

- **Overwegingen t.a.v. Diamond en Gold:** De jaarlijkse productie van monografieën door Nederlandse auteurs (ca. 750 titels) omvat circa 1% van de wereldwijde jaarproductie van monografieën (geschat op ruim 80.000). Voor de OA transitie van academische boeken door Nederlandse auteurs biedt het bovengenoemde Diamond spoor – hoe belangrijk ook - daarom vooralsnog weinig soelaas. Daarom beveelt zich voor de academische boeken van Nederlandse auteurs een verdere versterking van de Gold route d.m.v. BPC's aan.
- **Expliciet beleid, fondsen en communicatie richting onderzoekers:** De publicatie van Ferwerda en anderen (Ferwerda et al., 2019) sluit af met een drietal aanbevelingen: (1) het expliciet maken van een beleid ten aanzien van OA voor boeken met een focus op monografieën; (2) fondsen beschikbaar stellen voor OA boekuitgaven; (3) goede communicatie met onderzoekers m.b.t. de voordelen van OA monografieën. De auteurs noemen daarbij drie stakeholders: VSNU, KNAW en NWO. De NWO heeft sinds deze publicatie het OA boekenfonds ingericht en een beleid voor NWO *grant holders* in deze geformuleerd.

- **Corpus van OA boeken creëren met het oog op *awareness raising* van de impact van OA boeken:**
  - Het recentelijk ingerichte NWO boekenfonds, waaruit circa 50 *Book Processing Charges* (BPC's) voor OA boeken per jaar gefinancierd kunnen worden, is een zeer belangrijke doorbraak voor de OA transitie van academische boeken. Gepleit wordt voor een krachtenbundeling van de Nederlandse stakeholders in deze door deze OA boekenstroom via het NWO fonds te vergroten met andere boekenfondsen en het aldus ontstane corpus van OA boeken te benutten voor *awareness raising* bij boekauteurs én bij instellingen zoals faculteiten Geesteswetenschappen en Sociale wetenschappen (zie ook de [OA Books Toolkit](#) van OAPEN). Wanneer de véél grotere impact van OA boeken hierdoor steeds duidelijker wordt, is de verwachting dat er ook meer budgetten vrijgemaakt zullen worden. Tegelijkertijd wordt aanbevolen projecten met uitgevers te starten met het oog op het verlagen van de BPC's voor OA boeken om zo de vereiste investeringen voor de volledige transitie naar OA voor academische boeken in te perken.
  - Naast de bovengenoemde Gold OA route zijn er recent enkele op OA gerichte University Presses van Nederlandse universiteiten opgericht, die voor auteurs van de betreffende universiteiten een alternatief (Diamond) publicatiekanaal voor Open Access academische boeken betekenen en die eveneens zullen bijdragen aan de totstandkoming van een stroom OA boeken door Nederlandse auteurs.

6.10 GREEN SPOOR VOOR BOEKHOOFDSTUKKEN

- **Green OA route voor boekhoofdstukken:** Boekhoofdstukken in *edited volumes* vallen onder een clausule van de Nederlandse auteurswet (amendement Taverne) die het mogelijk maakt om korte werken van (publieksgefinancierde) wetenschap na een periode vrij toegankelijk te maken. Het Taverne project van de universiteitsbibliotheken verzorgt dit voor auteurs van o.a. boekhoofdstukken, doordat de UB de beschikbaarstelling van het boekhoofdstuk 6 maanden na publicatie op zich neemt. Deze route is het meest aangewezen voor de komende jaren, mede omdat er acties worden ondernomen om deze Green OA route verder te versterken d.m.v. RightsRetention en verkorting van de embargo periode.

6.11 AANBEVELINGEN VOOR MOGELIJKE ACTIES

1. **Versterk de BPC Gold route voor academische boeken door Nederlandse auteurs door continuering en versteviging van het NWO OA boekenfonds en versterking met andere fondsen:**
  - Het NWO fonds is recent opgestart en kan naar verwachting circa 50 OA boeken per jaar financieren met de jaarlijkse ingezette half miljoen euro.
  - Aan de VSNU en het UKB consortium en de KNAW als belangrijke producent van monografieën wordt aanbevolen om een OA boekenfonds met de focus op Social en Geesteswetenschappen à la het NWO fonds op te starten of aan het NWO fonds deel te nemen teneinde een nationaal fonds te vormen. De UB's geven jaarlijks circa 5,5 miljoen euro uit aan e-books en 3,2 miljoen aan p-books buiten het consortium om. Een herbestemming van ca. 5% van deze uitgave voor een

OA boekenfonds zou een met NWO vergelijkbaar fonds creëren. Een dergelijke verschuiving is vanzelfsprekend een zeer lastige opgave voor de universiteitsbibliotheken, mogelijk dat een stapsgewijze aanpak deze opgave enigszins kan verlichten. Ook de KNAW zou aan dit fonds kunnen deelnemen met het oog op het feit dat KNAW instituten in het SSH domein circa 50 monografieën per jaar publiceren. De inspanningen van de op OA gerichte University Presses mogen hier niet onvermeld blijven: ook die zullen bijdragen aan de stroom OA academische boeken.

- Stimuleer cultuurfondsen om OA monografieën financieel te ondersteunen. Voor cultuurfondsen zoals het Prins Bernhard Cultuurfonds blijkt het publieksbereik een belangrijk criterium voor subsidiering van academische boekuitgaven op het gebied van Geschiedenis en Neerlandistiek. *Awareness raising* onder deze cultuurfondsen over het belang en het wijde gebruik van OA boeken heeft als mogelijk effect een aanpassing van hun subsidiecriteria.

2. Focus voor wat betreft boekhoofdstukken op de Green route en met name op het gebruik van de Taverne optie:

- Deze aanbeveling sluit aan op de aanbevolen actielijn (nr.5) in het deelrapport over de 100% OA haalbaarheid van tijdschriftartikelen. Een aantal ontwikkelingen m.b.t. Green OA wijzen op een convergentie van de verschillende Green OA routes (Taverne optie, RightsRetention door cOAlition S en de Harvard Open licentie en zijn erop gericht om de embargoperiode voor de OA beschikbaarstelling van artikelen en boekhoofdstukken via de repositories terug te brengen naar nul.

3. *Awareness raising* onder onderzoekers én onderzoeksinstellingen:

- *Awareness raising* onder onderzoekers en onderzoeksinstellingen met name in de Sociale en Geesteswetenschappen m.b.t. de voordelen van OA monografieën zal de huidige publicatiecultuur – nog in belangrijke mate gericht op het gedrukte boek – doen omvormen. Met name de business case voor OA boeken (véél hoger en wijder gebruik en een hoger aantal citaties) dient beter gecommuniceerd te worden. Succesverhalen m.b.t. hoger gebruik en meer impact van OA boeken gesponsord door het NWO fonds (en de fondsen van andere stakeholders) zullen ook het institutioneel beleid van bijvoorbeeld Faculteiten Sociale en Geesteswetenschappen beïnvloeden en helpen bij het vrijmaken van additionele fondsen voor OA publiceren.

4. Verhoog bedrijfseconomisch inzicht in OA boekproductie:

- Werk samen met uitgevers in projecten met als doel de BPC te verlagen. Het SHMP project (zie bijlage A) toont aan dat een gestroomlijnd productieproces resulteert in lagere productiekosten per titel. Een vergelijkbaar project met Nederlandse uitgevers in het SSH domein kan inzicht geven in de mogelijkheden om de BPC's te verminderen en zo de Gold route aantrekkelijker te maken. Ook case studies over de effecten van OA beschikbaarheid van door NWO (en andere stakeholders) gesponsorde boeken op de verkoop van de gedrukte versie zullen bijdragen aan een beter inzicht in de bedrijfseconomie van OA boek publishing in een markt met neergaande print sales.

5. Participeer in Diamond modellen voor de internationale boeken:

- De Nederlandse academische bibliotheken worden opgeroepen om deel te nemen aan Diamond modellen voor OA boeken. Diamond Membership models streven ernaar OA boeken financieren tegen een normale aankoop prijs per boektitel voor elke deelnemende bibliotheek. Zoals eerder vermeld kunnen deze Diamond modellen alleen functioneren op internationaal niveau omdat het Nederlandse bibliotheekstelsel hiervoor te beperkt is. Het UKB consortium is momenteel niet betrokken bij de acquisitie van e-books. Deelname in consortiumverband in plaats van als individuele instellingen aan Diamond modellen voor OA boeken kan echter voordelen bieden m.b.t. aantallen OA boeken en voordelen m.b.t. technische en administratieve aspecten.

BIJLAGE A: BUSINESSMODELLEN VOOR OA BOEKEN

Deze bijlage bevat een overzicht van een recente COPIIM studie naar businessmodellen voor OA boeken, alsmede een beschrijving van de Amerikaanse projecten TOME en SHMP, het eerste gericht op het in stand houden van University Presses en het tweede op de productiekosten.

A1. BUSINESSMODELLEN VOOR OA BOEKEN

- **OA digitale versie versus verkoop gedrukte versie:** Een veelgehoord argument is dat de OA digitale versie van een academisch boek de verkoop van de gedrukte versie niet zou schaden en soms zelfs tot meer verkoop zou kunnen leiden. Uit de COPIIM studie (Penier et al., 2020) valt af te leiden dat 70% van de onderzochte 67 uitgeverijen dit hybride model hanteren⁹.
- **Businessmodellen voor OA businessmodellen:** De bovengenoemde COPIIM studie behandelt de businessmodellen voor het uitgeven van Open Access boeken en beschrijft het voorkomen ervan bij 67 uitgeverijen. Het rapport hanteert de volgende indeling voor de business modellen:
  - **Earned revenue:** De uitgever verricht diensten of verkoopt items om de OA boekuitgaven te financieren
  - **Embedded institutional support:** De OA uitgaven worden gefinancierd door een instelling, zoals een bibliotheek, een universiteit of een vereniging. Dit kan ook gebeuren door *in kind* support.
  - **Consortial models:** Een groep van stakeholders financieren uitgever(s) voor het publiceren van OA boeken.
  - **Third party subsidies:** Subsidies voor OA uitgaven worden verleend door externe stakeholders.

Een aantal van deze business modellen verdienen nadere toelichting:

- **Earned revenue¹⁰:**
  - **Hybrid (print en BPC):** Dit model komt het meeste voor: de elektronische uitgave wordt OA verspreid (gefinancierd door een BPC – *Book Processing Charge*), de gedrukte uitgave wordt verkocht. Wanneer de verkoop van gedrukte exemplaren in de toekomst verder af zal nemen, komt dit model onder druk te staan. Ook is er geen transparantie m.b.t.

---

⁹ Het Tome project heeft zeer recentelijk gegevens hierover opgeleverd waaruit blijkt dat er geen of nauwelijks effect te zien is op de verkoop van vergelijkbare boeken met en zonder OA digitale versie (Potter, P. & Watkinson, C., 2020).

¹⁰ De Central European University Press heeft recent een variant hierop geïmplementeerd

- (1) Abonnees krijgen een doorlopend abonnement op een pakket van 50 boektitels van de backlist voor een periode van drie jaar. Na 3 jaar krijgen de abonnees permanent toegang tot die titels.
- (2) Met de opbrengst van de abonnementen worden nieuwe boektitels Open Access gepubliceerd zodra er voldoende geld is ingezameld. Met andere woorden, dit is een dynamisch model, men hoeft niet op een bepaald aantal abonnees te wachten voordat het gaat werken: een tiental abonnees zal reeds de publicatie van één OA boek mogelijk maken.
- (3) Het streven is om op deze manier 25 OA-boektitels te publiceren. Na drie jaar wordt voor de komende drie jaar een nieuw pakket van 50 titels van de backlist geselecteerd.

kosten en inkomsten, waardoor al gauw het gevoel kan ontstaan dat er teveel betaald is voor de BPC.

- **Delayed OA:** Dit is een variant op het bovenstaande: de elektronische uitgave wordt OA beschikbaar gesteld na een bepaalde periode. Een periode van 12 maanden wordt echter door veel uitgevers als onvoldoende bestempeld.
- **Hybrid (digital-only Freemium):** Dit betekent dat een bepaald formaat (bijvoorbeeld PDF) wordt OA beschikbaar gesteld, terwijl andere formats en services rondom de elektronische boekuitgaven (bijvoorbeeld diensten voor bibliotheken) tegen betaling worden geleverd. Het knelpunt bij dit model is dat de gratis versie beperkt moet zijn ten opzichte van de premium versies en dat ontwikkelingen in IT de gratis of premium versies obsoleet kunnen maken.
- **Embedded institutional support:**
  - **Subsidiemodel en Library-based publishing:** In het subsidiemodel wordt de steun verleend door meerdere instellingen, in het library-based publishing model gaat het om één instelling. Een knelpunt in dit model is de schaalbaarheid: de hoogte van de subsidie bepaalt de boekproductie van de uitgeverij.
- **Consortial model:**
  - **Shared infrastructure:** Het gaat om het delen van infrastructuur en middelen met het oog op het creëren van een gedeelde elektronische uitgeefinfrastructuur van verschillende universiteiten.
  - **Membership fees:**
    - Een groep stakeholders betaalt een contributie om een uitgever in staat stellen OA boeken uit te geven. Het model is met name geschikt voor boekseries in bepaalde disciplines bij uitgeverijen met een gevestigde reputatie, waarbij een groep bibliotheken de leden vormt. Een risico zijn mogelijke 'free-riders' onder bibliotheken, terwijl het opzetten ervan veel inspanning kost.
    - Een variant hierop is het Knowledge Unlatched model. KU fungeert als intermediair tussen aan de ene kant bibliotheken en aan de andere kant (circa 60) uitgevers. Een panel van vakreferenten selecteert boektitels en bibliotheken schrijven hierop in. Vervolgens worden deze boektitels OA gepubliceerd. Het grote voordeel voor de bibliotheken is dat de kosten voor deelname per boektitel overeenkomt met de aanschafprijs van een boek. Dit maakt het mogelijk om binnen het boekenbudget deze boeken 'aan te schaffen', die dus tegelijkertijd wereldwijd OA beschikbaar komen. Naast backlist titels gebeurt dit ook voor frontlist titels. Het nadeel is dat het panel met vakreferenten tijd kost en dat het vanuit een uitgeverij gezien als een soort loterij wordt ervaren. Ook zijn er bezwaren tegen de marges van zowel de intermediair als van de uitgever. Niettemin wordt het model vanwege de inpasbaarheid in de boeken aanschafprocedures door bibliotheken en de inpasbaarheid in het acquisitiebudget van bibliotheken als veelbelovend gezien.

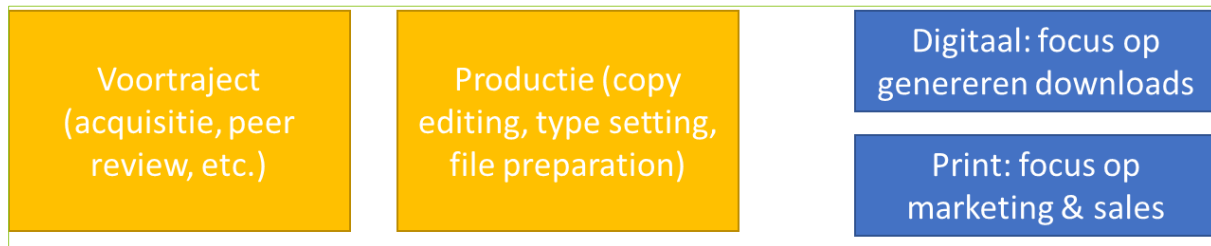
- **Subscribe-to-Open:** Dit kan gezien worden als een variant op het membership model. Dit model wordt tot dusver door het tijdschrift Annual Reviews gebruikt, terwijl enkele boekenuitgeverijen de mogelijkheden hiervan verkennen.

A2. OA BOEKEN DOOR UNIVERSITY PRESSES – HET TOME PROJECT

Het 5-jaar durende TOME project heeft als doel een nieuwe, toekomstvaste infrastructuur op te zetten, waar de uitgeefkosten voor een OA monografie worden gefinancierd door de Amerikaanse universiteiten en faculteiten van de auteurs in het SSH domein. Aan het project deelnemende universiteiten hebben subsidies van \$ 15.000 per boek toegezegd, terwijl meer dan 60 deelnemende University Presses zich hebben gecommitteerd om deze boeken Open Access uit te geven en het deponeren in repositories verzorgen. Het project wordt in 2022 geëvalueerd. Uit een interview met de programmaleider kwam het volgende naar voren:

- **3 stakeholders op nationaal niveau:** Een belangrijk aspect van TOME is dat het drie belanghebbenden op nationaal niveau samenbrengt: ARL (*Association of Research Libraries*), AAU (*Association of American Universities*) en AUPresses (*Association of American University Presses*).
- **Nieuw financieringsmodel:** Een nieuw financieringsmodel is nodig omdat University Presses in de USA verlies lijden op de meeste monografieën. Een belangrijk uitgangspunt van TOME is dat de publicatiekosten gelijkmatiger moeten worden verdeeld over de instellingen van auteurs die boeken publiceren, terwijl nu deze kosten vooral rusten op de ca. 100 universiteiten met een (verliesgevende) University Press. In het TOME-project worden de boeksubsidies betaald aan de University Presses, die vervolgens de monografieën publiceren, zoals ze dat normaal zouden doen, terwijl ze óók een Open Access-editie uitbrengen. De University Presses kunnen dus doorgaan met het verkopen van gedrukte exemplaren.
- **TOME op dit moment:**
  - Er zijn 60 Open Access-boeken gepubliceerd als onderdeel van het TOME-initiatief. Ca. 30 tot 40 titels zitten in de pijplijn.
  - Meer dan 60 University Presses nemen deel en accepteren de BPC van \$ 15.000 BPC.
  - Uitbreiding van het aantal deelnemende instellingen is moeilijker: op dit moment doen 18 instellingen mee. Budgettaire overwegingen vormen de grootste uitdaging: veel universitaire bestuurders aarzelen om een structurele begrotingspost toe te voegen.
  - Bij Virginia Tech wordt de BPC gelijkelijk verdeeld over drie interne partijen: het universitair bestuur, de bibliotheek en de afdeling van de auteur.
- **BPC:** Er is veel discussie over de hoogte van de BPC. Veel University Presses stellen dat \$ 15.000 onvoldoende is om alle kosten te dekken. Maar er zijn ook University Presses die stellen dat de productiekosten verlaagd kunnen worden wanneer hun werkprocessen volledig worden aangepast op digitale productie i.p.v. productie van print.

A3. FOCUS OP DE KOSTEN (SUSTAINABLE HISTORY MONOGRAPH PILOT)

Figuur 4 Schets elementen boekproductie op basis van SHMP

In het SHMP project wordt geprobeerd om de kosten van het uitgeven van een OA monografie naar beneden te brengen. In dit project wordt samengewerkt door een aantal Amerikaanse University Presses in een door de Mellon Foundation gesubsidieerd project. Het project fungeert binnen het TOME project.

Het uitgangspunt is \$ 15.000 voor een OA monografie, waarbij de kosten worden gesplitst twee delen (zie ook figuur 4):

- Het voortraject (acquisitie, peer review e.d.) tot een go/no go om het boek uit te geven
- De productie van de OA file.

In de praktijk wordt voor het eerste deel \$ 7000 toegekend, voor het tweede deel \$ 4000. De totale kosten bedragen dus \$ 11.000. Het eerste deel wordt uitgevoerd door de deelnemende University Presses, het tweede deel door een hierin gespecialiseerd bedrijf (Longleaf services). Het project gaat zijn derde jaar in. In de blog hierover (Sherer, 2020) worden de volgende observaties gedaan:

- **Disruptie door OA van de op print gerichte werkprocessen en cultuur bij University Presses:** de werkprocessen en de organisatiecultuur van deze uitgeverijen zijn gericht op print. Het SHMP project intervenueert in een vroeg stadium van de werkprocessen die in eerste instantie worden gericht op het gestandaardiseerd uitgeven van de OA elektronische versie en aan het eind van het werkproces het ook mogelijk maakt dan een gedrukte exemplaren uit te geven. Het gestandaardiseerde, elektronische uitgeefproces vereist een cultuuromslag bij de uitgeverijen: de coverpagina is niet belangrijk, en voor de OA uitgave zijn de inspanningen na de uitgave gericht op het stimuleren van downloads, terwijl bij de gedrukte uitgave de inspanningen zijn gericht op marketing en sales. Sherer stelt dat een OA uitgeefproces zich lastig laat verenigen met het traditionele uitgeefproces.

BPC prijs: Bij de University Press of North Carolina is de gemiddelde omzet van monografieën tussen de \$ 15.000 en \$ 20.000 per uitgave. 18% van het inkomen komt van de digitale uitgave. Een BPC grant van \$ 15.000 (zoals in het TOME project) garandeert dus de totale omzet van een monografie. Gebaseerd op de bovengenoemde SHMP ervaringen (\$ 7000 voor het voortraject en \$ 4000 voor de productie) stelt Sherer dat een stipendium van \$ 5000 voor het uitgeven van een OA monografie, waarbij de uitgever zelf ruim 200 gedrukte exemplaren dient te verkopen om quitte te spelen. Een bedrag in de orde van grootte van \$ 5000 zou zijns inziens een schaalbare en *sustainable* OA monografiefinanciering mogelijk kunnen maken.

BIJLAGE B: OVERZICHT RESPONDENTEN

Interviews	
AT2OA	Brigitte Kromp
BIBSAM	Anna Lundén
COAlition S Diamond study	Bianca Kramer; Jeroen Boskamp
COPIM	Martin Eve
FinElib	Arja Tuuliniemi
Huygens ING	Lex Heerma van Voss
Jisc Collections	Liam Earney
Jisc Collections	Caren Milloy, Helen Dobson, Graham Stone
KEMÖ	Ulrike Fenz-Kortschak; Melanie Stummvoll
Koninklijke Bibliotheek	Marc van den Berg; Astrid van Wesenbeeck
Min. OCW	Gerdien Verheувel, Daen Smits
NWO	Hans de Jonge
Projekt DEAL	Gerard Meyer
TOME	Peter Potter
UB Utrecht	Jeroen Sondervan
UB Leiden	Saskia Wouterse-Windhouver
UNIT	Nils Benjamin Wheeler Andernaes
Verloren	Thys Verloren van Themaat

Groepsdiscussies SSH publicaties inclusief OA boeken	
Huygens ING	Lex Heerma van Voss
Huygens ING	Hans Spijker
Kon Nederlands Historisch Genootschap	Antia Wiersma
Meertensinstituut	Marc van Oostendorp
NWO	Hans de Jonge
OAPEN	Eelco Ferwerda
OAPEN	Tom Mosterd
UB Amsterdam	Max Haring
UB Amsterdam	Pascal Braak
UB Leiden	Kurt de Belder
UB Utrecht	Jeroen Sondervan
Universiteit Leiden, Linguïstiek; COAlition S	Johan Rooryck
Universiteit Utrecht, Geschiedenis en Kunstgeschiedenis	Maarten Prak
Groepsdiscussie uitgevers academische boeken	
Brill	Stephanie Paalvast
AUP	Saskia Gieling
Benjamins	Anke de Looper
Benjamins	Marten Stavenga
Leiden University Press	Kurt de Belder

BIJLAGE C: GEBRUIKTE BRONNEN

Bosman, J., & Kramer, B. (2019). *Publication cultures and Dutch research output: A quantitative assessment*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.2643360>

Clark, D., & Hill, M. (2020). Researchers' Perspectives on the Purpose and Value of the Monograph. *Commonplace*. <https://doi.org/10.21428/6ffd8432.6489b1ba>

Ferwerda, E., de Jonge, H., Sondervan, J., & van Wesenbeeck, A. (2019). *Note Open Access policy for academic books in the Netherlands*.

Making OA Monographs More Discoverable, Usable, and Sustainable. (2020, August 12). *Longleaf Services*. <https://longleafservices.org/blog/the-sustainable-history-monograph-pilot/>

Onderzoek publicatieculturen Sociale en Geesteswetenschappen. (2016). NWO. <https://www.nwo.nl/sites/nwo/files/documents/Onderzoek%20publicatieculturen%20Sociale%20en%20Geesteswetenschappen.pdf>

Penier, I., Eve, M. P., & Grady, T. (2020). *COPIM – Revenue Models for Open Access Monographs 2020*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4011836>

Potter, P. & Watkinson, C. (2020). *Tome Progress Report*. Tome Stakeholders Meeting. <https://www.openmonographs.org/wp-content/uploads/2020/08/TOME-Accessible.pdf>

Pyne, R., Lucraft, M., Neylon, C., Emery, C., Montgomery, L., & Ozaygen, A. (2020). *Diversifying readership through open access: A usage analysis for OA books*. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.12746177.v1>

Pyne, Ros, Emery, C., Lucraft, M., & Pinck, A. S. (2019). *The future of Open Access books: Findings from a global survey of academic authors*.

Schalken, A. (2019). *Evaluatierapport pilot You share, We Take Care*.

Snijder, R. (2019). *The deliverance of open access books: Examining usage and dissemination* [Leiden University]. <https://hdl.handle.net/1887/68465>

Statistics UCL OA books. (2020). UCL Press. <https://www.uclpress.co.uk/pages/statistics>